<u>รายงานฉบับสมบูรณ์</u>

วัตถุประสงค์การศึกษาที่ 2.2 เพื่อเข้าใจผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนาไวรัส 2019 และผลกระทบจากมาตรการควบคุมโรคต่อสาธารณสุขต่อกลุ่มผู้ป่วยสุขภาพจิต

การระบาด COVID-19 ส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตของประชากรทั่วโลก ทั้งจากผลกระทบทางเศรษฐกิจ ผลกระทบที่เกิดจากการ lock down และผลกระทบที่เกิดจากภาวะหมดไฟ (burn out)[1] นอกจากนี้ยังมีรายงานถึงข้อกังวลจากการเกิดผลกระทบต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพจิตในช่วงวิกฤตสาธารณสุขดังกล่าวที่ส่งผลต่อการเพิ่มอัตราการฆ่าตัวตายในกลุ่มประชากร ผลการสังเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยจากหลักฐานทั่วโลกแสดงถึงการเพิ่มโอกาสในการฆ่าตัวตายในกลุ่มประชากรวัยรุ่น[2] รายงานสุขภาพคนไทยได้สรุปสถานการณ์ผลกระทบที่เกิดกับสุขภาพคนไทยในช่วง COVID-19 โดยผลการประเมินสุขภาพจิตคนไทยตลอดปี 2564 พบสัดส่วนผู้มีภาวะเครียดสูงเสี่ยงซึมเศร้า และเสี่ยงฆ่าตัวตายในกลุ่มประชาชนทั่วไป ถึงร้อยละ 14.5 16.8 และ 9.5 ตามลำดับ โดยปัญหาดังกล่าวมีสัดส่วนสูงมากในกลุ่มเด็กและเยาวชนวัยเรียนอายุไม่ถึง 20 ปี และ 20-29 ปี นอกจากนี้ผู้ที่ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการตกงาน สูญเสียรายได้จากธุรกิจ ยังมีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดภาวะเครียดสูง เสี่ยงซึมเศร้า และเสี่ยงฆ่าตัวตายสูงกว่าคนทั่วไป 2-3 เท่า จากฐานข้อมูลกระทรวงสาธารณสุข จำนวนผู้พยายามฆ่าตัวตายที่เข้ารับบริการสุขภาพจิตในปี 2563 และ 2564 มีจำนวนสูงถึงกว่า 2.4 หมื่นคนต่อปี[3]

<u>ระเบียบวิธีการศึกษา</u>

1. นิยามของกลุ่มโรคสุขภาพจิต

กลุ่มโรคจิตเวชหรือผู้ติดสารเสพติดในงานศึกษานี้ กำหนดโดยใช้ ICD-10 code ตามตารางที่ 1

---

1 Policy brief: COVID-19 and the need for action on mental health. New York: United Nations; 2020 (https://unsdg.un.org/resources/policy-brief-covid-19-and-need-action-mental-health, accessed 4 July 2022).

2 Mental Health and COVID-19: Early evidence of the pandemic's impact, Scientific brief, The World Health Organization, 2 March 2022

3 รายงานสุขภาพคนไทย

ตารางที่ 1 การจัดกลุ่มโรคที่สุขภาพจิตตามรหัส ICD-10

Group name	ICD-10
Schizophrenia	F20, F25
Depression	F32
Dysthymia	F341
Bipolar	F31
Anxiety	F40, F41, F93
Eating	F50
Autism	F84
AttentionHyperactivity	F90
Conduct disorder (ConductDis)	F91
Mental retardation (IdiopathicDev)	F7
Suicide	X60-X84
Post-traumatic stress disorder (PTSD)	F43
Recurrent	F33
Dementia	F00-F03
Brain Disorder (BrainDis)	F04-F09
Mental and behavioral disorders due to use of alcohol (Alcohol)	F10
Mental and behavioral disorders due to use of tobacco (Tobacco)	F17

2. วิธีการทางสถิติ

- ใช้สถิติเชิงพรรณนาและจัดทำ data visualization เพื่อแสดงการเปลี่ยนแปลงข้อมูลการเข้ารับบริการสุขภาพของผู้ป่วยในของผู้ป่วยในกลุ่มจิตเวช รวมถึงระดับค่าเฉลี่ยการนอนโรงพยาบาลและค่าน้ำหนักสัมพัทธ์ที่ปรับค่าแล้ว (AdjRW)[4] เปรียบเทียบข้อมูลตัวแปรดังกล่าวรายอาทิตย์ในช่วงการระบาด COVID-19 กับระยะเวลาอ้างอิง (ข้อมูลช่วงก่อนระบาด COVID-19)
- ใช้ตัวแบบ Interrupted time series ตามกรอบการวิเคราะห์ข้อมูลโดย Mansfield et al.[5] และ Bayesian Structural Time-series (BSTS)[6] เพื่อประเมินผลกระทบที่เกิดกับผลการศึกษาในสถานการณ์ระบาดที่แตกต่างกัน โดยแบ่งการประเมินผลกระทบเป็นไปตามภาพที่ 1

---

[4] ค่าน้ำหนักสัมพัทธ์ที่ปรับค่าแล้ว (AdjRW) หมายถึงค่าน้ำหนักสัมพัทธ์ (RW) ของผู้ป่วยในที่ได้นำไปปรับด้วยข้อมูลจำนวนวันนอนมาตรฐานแล้ว ซึ่งในการศึกษานี้ใช้เป็นตัวแทนความรุนแรงของผู้ป่วยเมื่อเข้ารับการรักษาพยาบาลแบบผู้ป่วยใน

[5] Mansfield KE, Mathur R, Tazare J, Henderson AD, Mulick AR, Carreira H, Matthews AA, Bidulka P, Gayle A, Forbes H, Cook S. Indirect acute effects of the COVID-19 pandemic on physical and mental health in the UK: a population-based study. The Lancet Digital Health. 2021 Apr 1;3(4):e217-30.

[6] https://google.github.io/CausalImpact/CausalImpact.html
https://cran.r-project.org/web/packages/CausalImpact/CausalImpact.pdf

- ใช้ตัวแบบ logistic regression, LASSO และ Random forest เพื่อประเมินปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้ารับ การรักษาพยาบาล และ Quality of Care ในผู้ป่วยสุขภาพจิต

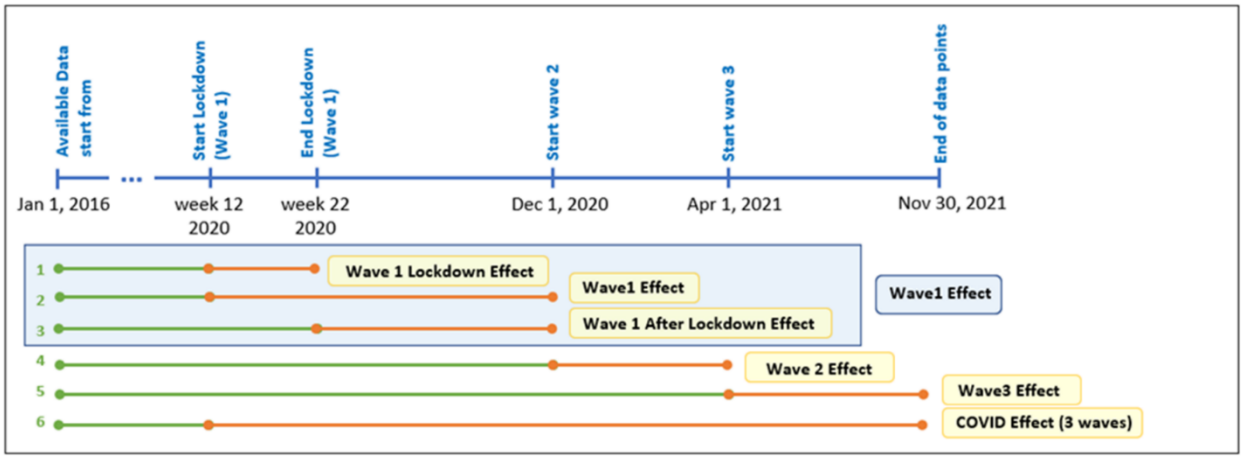

ภาพที่ 1 ช่วงระยะเวลาที่ใช้ประเมินผลกระทบจาก COVID-19 ในแต่ละช่วงระยะเวลาการระบาด (เส้นสีส้ม) พร้อมระยะอ้างอิง (เส้นสีเขียว)

3. ชุดข้อมูล

ใช้ข้อมูลการเข้ารับการรักษาเป็นผู้ป่วยใน (IPD e-claim) ของ สปสช. ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2559 ถึงเดือนพฤศจิกายน ปี พ.ศ. 2564 และใช้ข้อมูลประชากรและ การคาดการณ์จำนวนประชากรของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

โดยในการวิเคราะห์จะไม่รวมรายการรักษาที่มีการลงรหัสโรคหรือรหัสหัตถการที่เกี่ยวข้องกับโรค COVID-19 นั่นคือ จะศึกษาเฉพาะ non-COVID cases

ผลการศึกษา

1.1.ภาพรวมการเข้ารับการรักษาพยาบาล

1.1. อัตราการเข้ารักษาในโรงพยาบาลแยกตามกลุ่มโรค

ภาพ boxplot สร้างจากค่าเฉลี่ยรายสัปดาห์ของปี 2559-2562 ส่วนจุดสีแดงเป็นค่าเฉลี่ยของปี 2563 และจุดสีน้ำเงินในรูปเป็นค่าเฉลี่ยของปี 2564

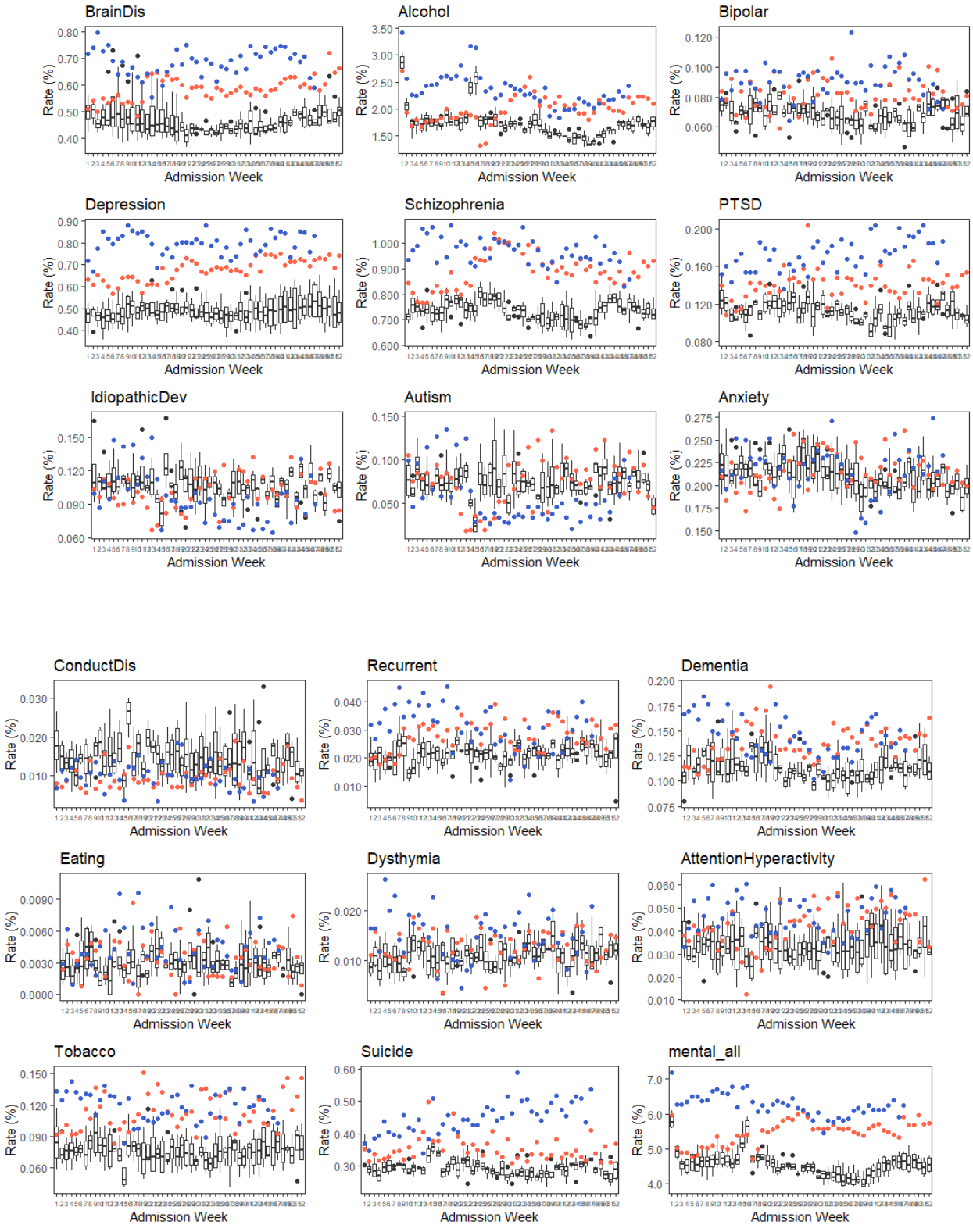

ภาพที่ 2 อัตราการเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลด้วยกลุ่มโรคทางสุขภาพจิต เมื่อพิจารณาภาพรวมทั้ง PDX และ SDX (All diagnosis)

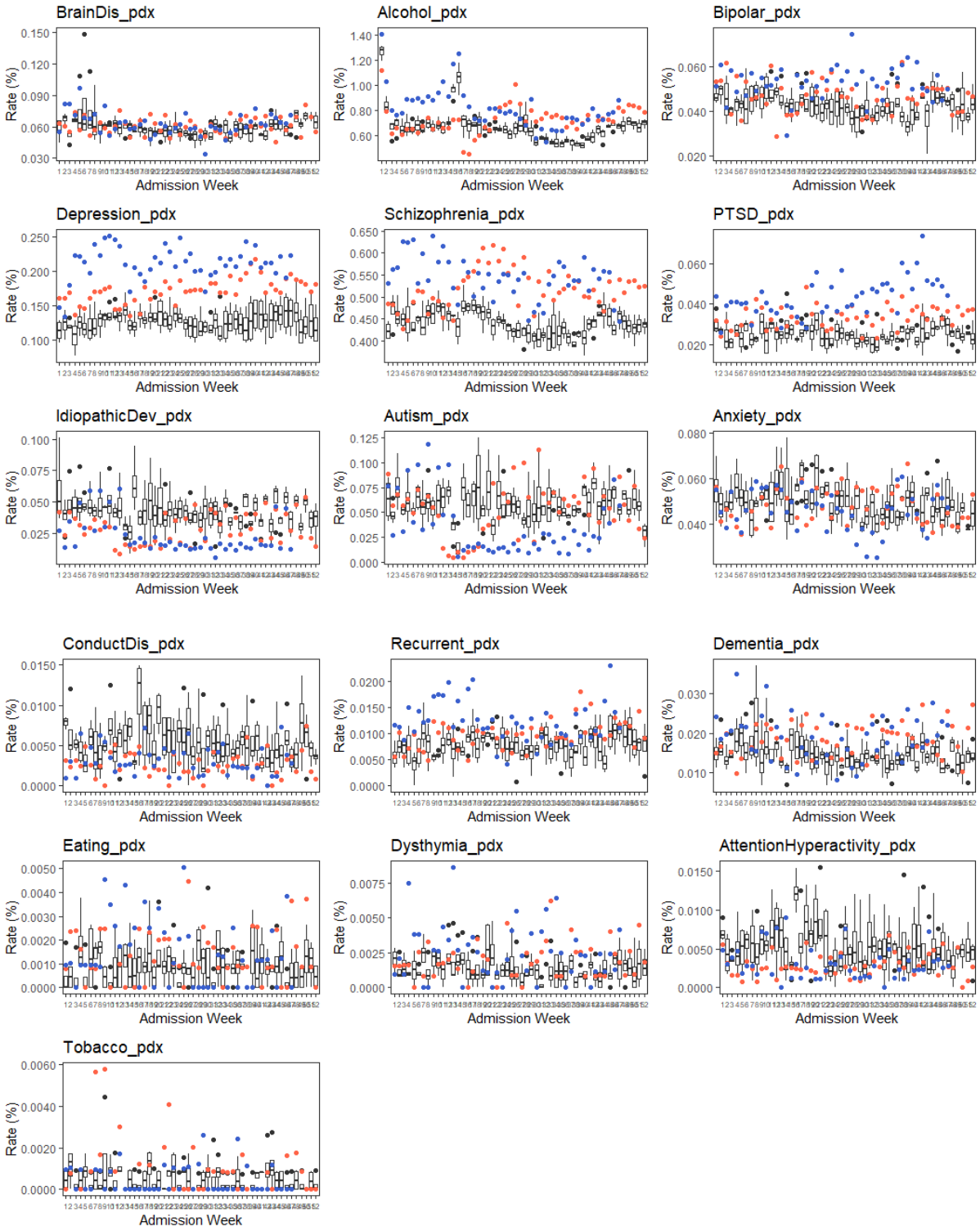

ภาพที่ 3 อัตราการเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลด้วยกลุ่มโรคทางสุขภาพจิต เมื่อพิจารณาเฉพาะ PDX

1.2. อัตราการเสียชีวิตในโรงพยาบาล (In-hospital Death) โดยดูจากรหัส discharge เป็น 8 หรือ 9

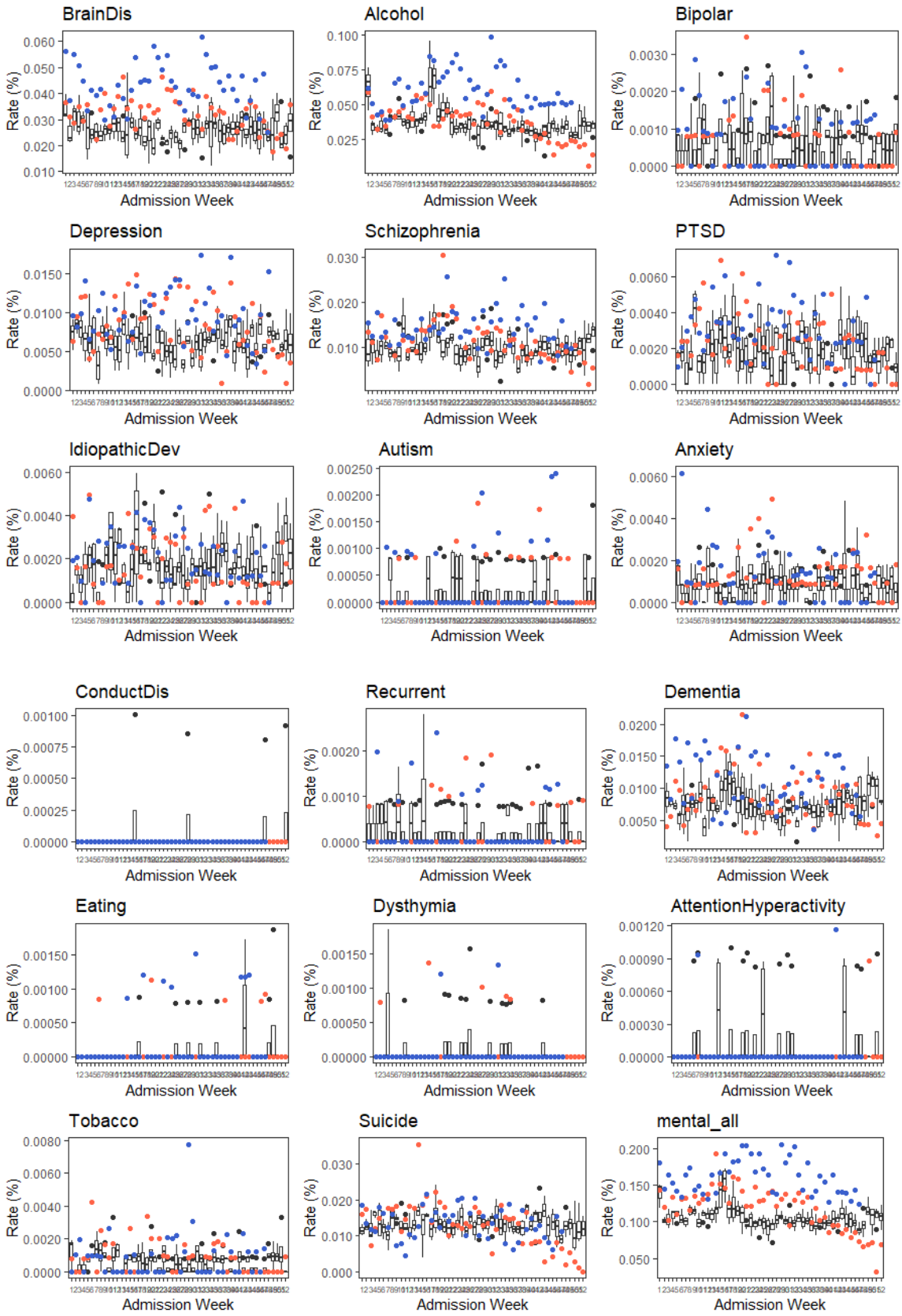

ภาพที่ 4 อัตราการgสียชีวิตในโรงพยาบาลด้วยกลุ่มโรคทางสุภาพจิต

1.3. ระยะเวลาการนอนโรงพยาบาลเฉลี่ย (Mean LOS)

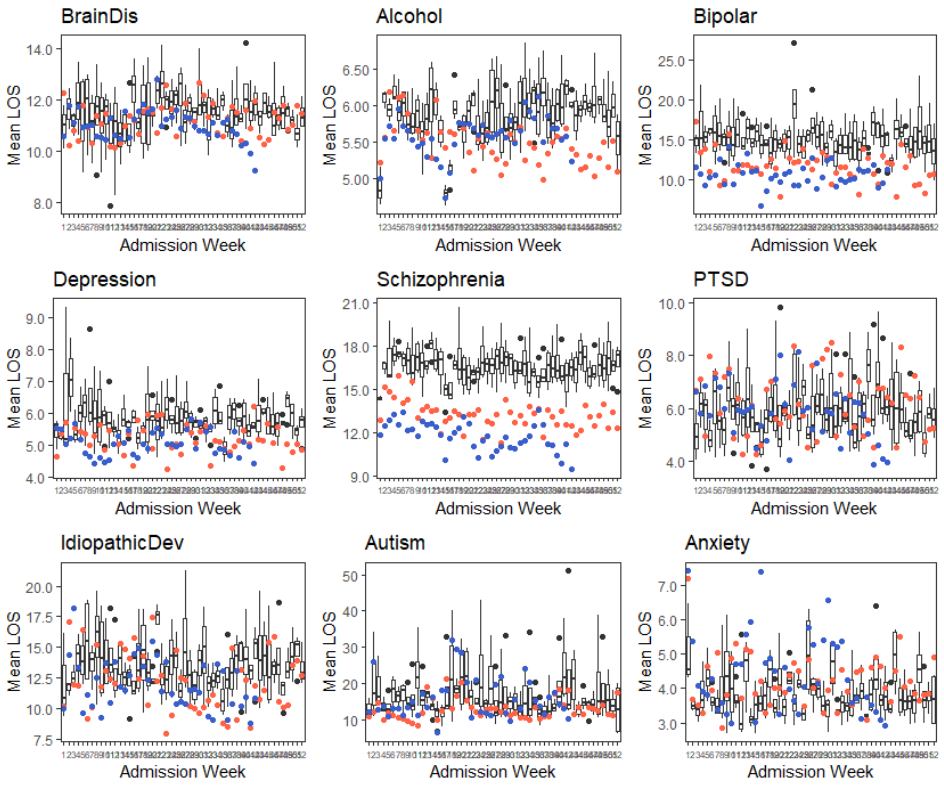

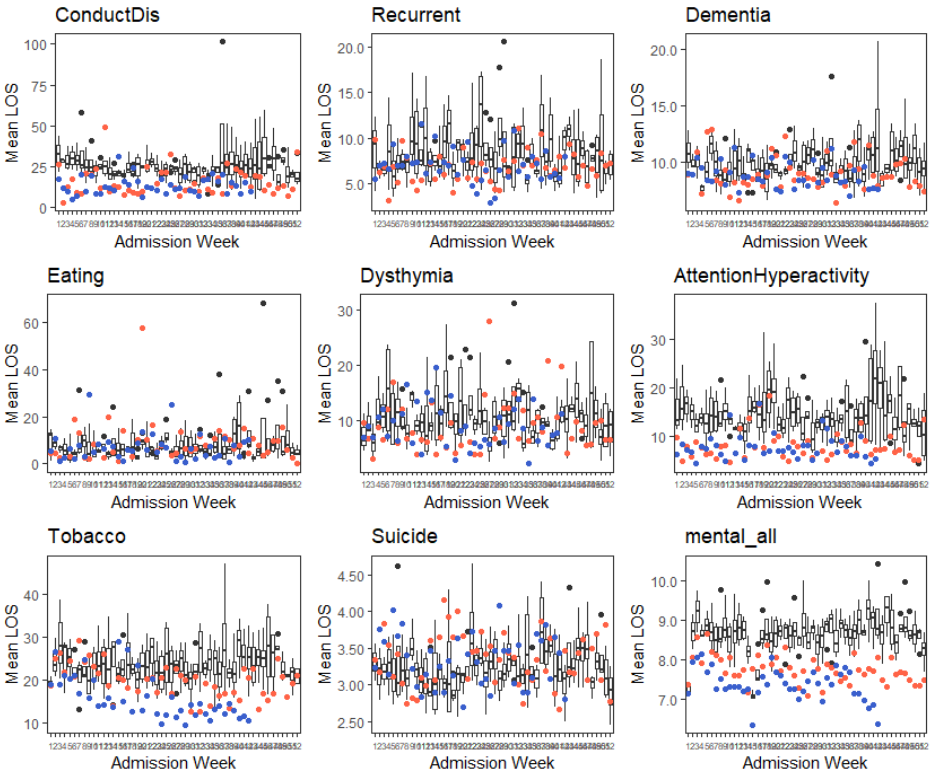

ภาพที่ 5 ค่าเฉลี่ยของจำนวนวันที่นอนโรงพยาบาลด้วยกลุ่มโรคทางสุขภาพจิต

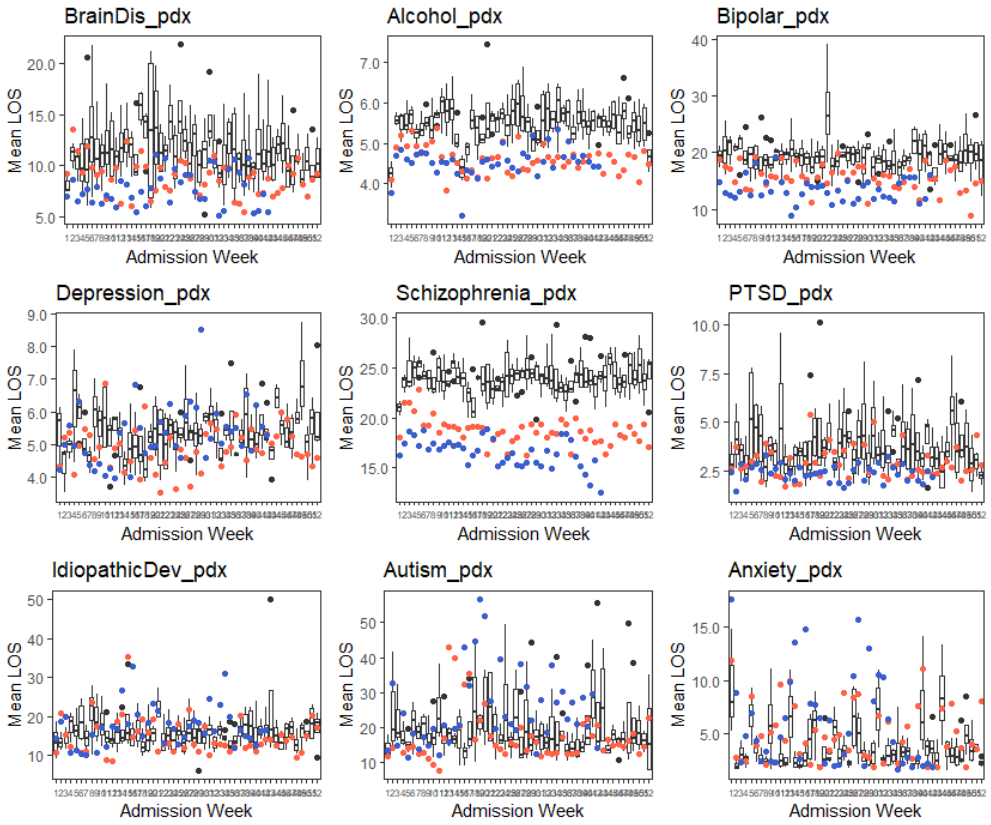

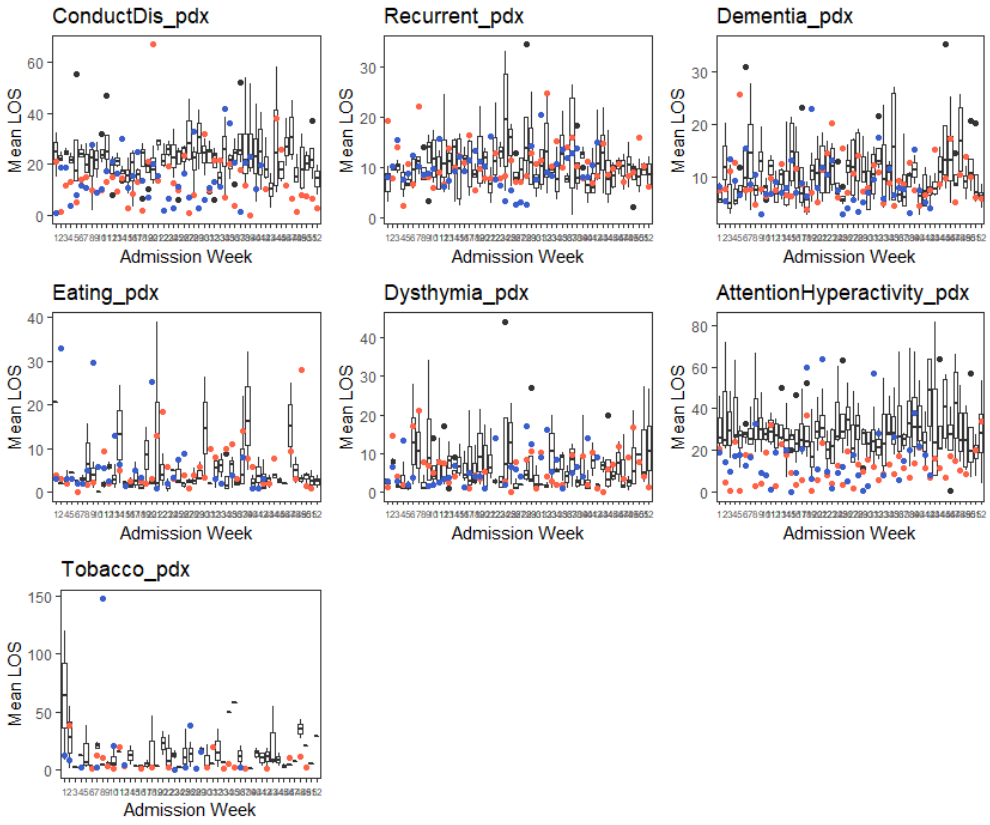

ภาพที่ 6 ค่าเฉลี่ยของจำนวนวันที่นอนโรงพยาบาลด้วยกลุ่มโรคทางสุขภาพจิต เมื่อพิจารณาเฉพาะ PDX

1.4. ค่า Adjusted RW เฉลี่ยรายสัปดาห์ เพื่อประเมินความรุนแรงของผู้ป่วยเมื่อเข้ารับการรักษาพยาบาลแบบผู้ป่วยใน

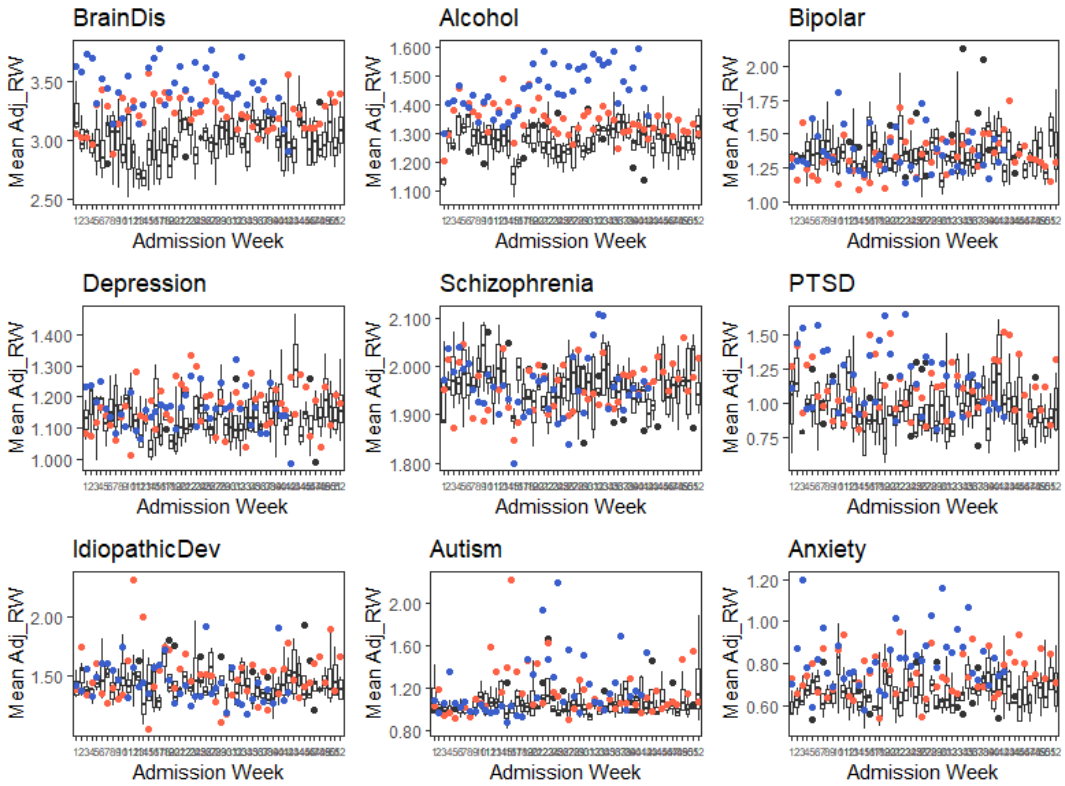

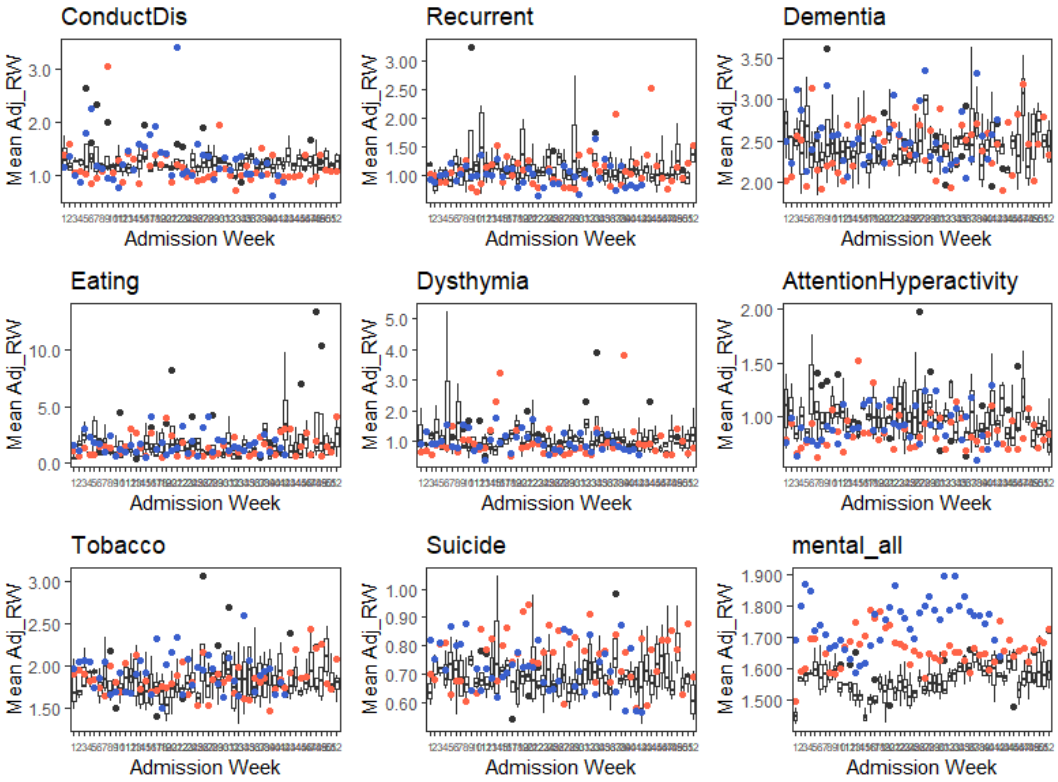

ภาพที่ 7 ค่าเฉลี่ยค่า Adjusted RW รายสัปดาห์ด้วยกลุ่มโรคทางสุขภาพจิต

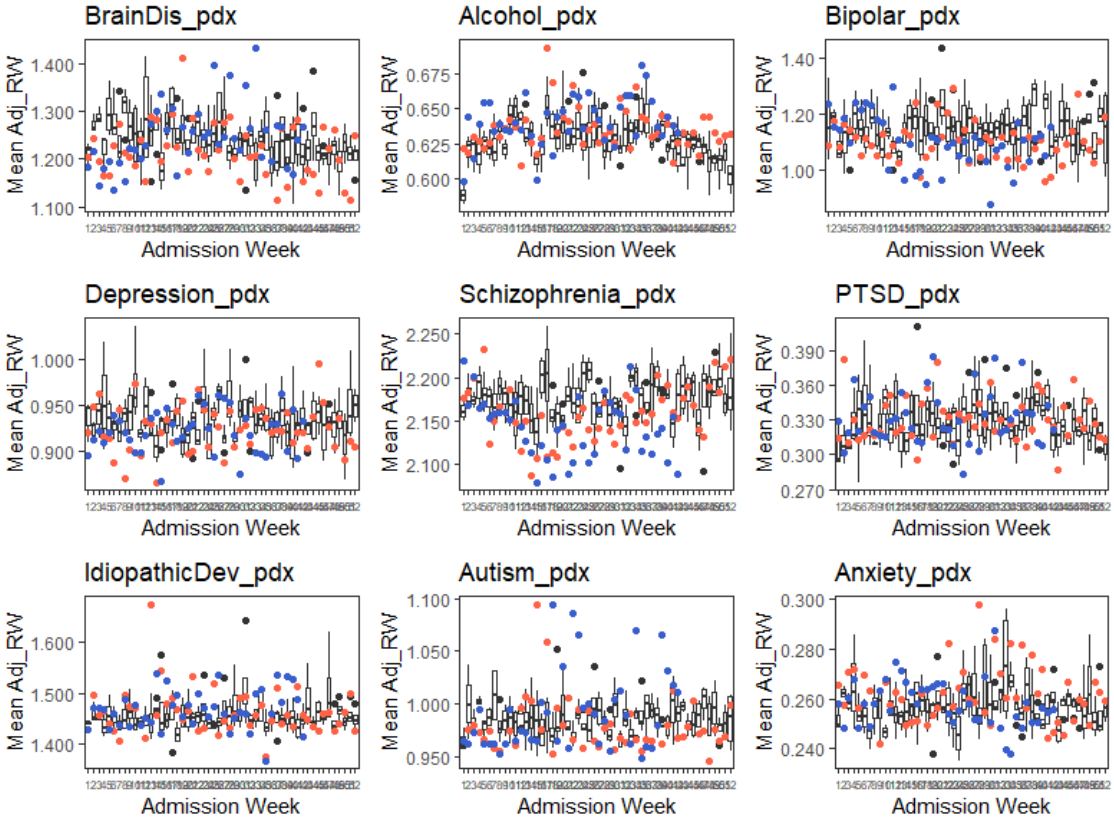

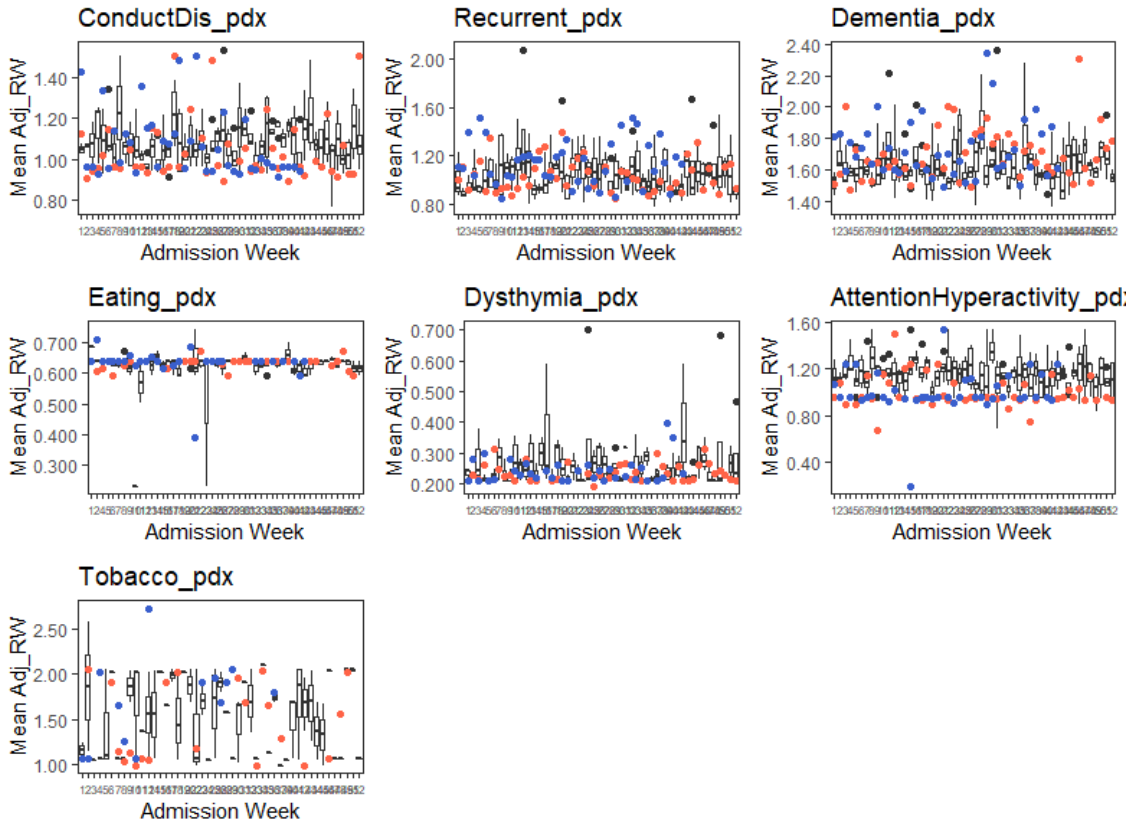

ภาพที่ 8 ค่าเฉลี่ยค่า Adjusted RW รายสัปดาห์ด้วยกลุ่มโรคทางสุขภาพจิต เฉพาะ PDX

2. ผลการวิเคราะห์โดยใช้ Bayesian Structural Time Series

ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของการเข้ารับการรักษาในช่วงการระบาดใน wave ต่างๆ (ในภาพเป็นผลโดยประเมินในช่วง wave 1 ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 12 ที่มีการ lockdown ไปจนก่อนการระบาดใน wave 2 ในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2563) จากภาพพบว่ามีการลดลงของการเข้ารับการรักษาอย่างเห็นได้ชัดใน wave ที่ 3

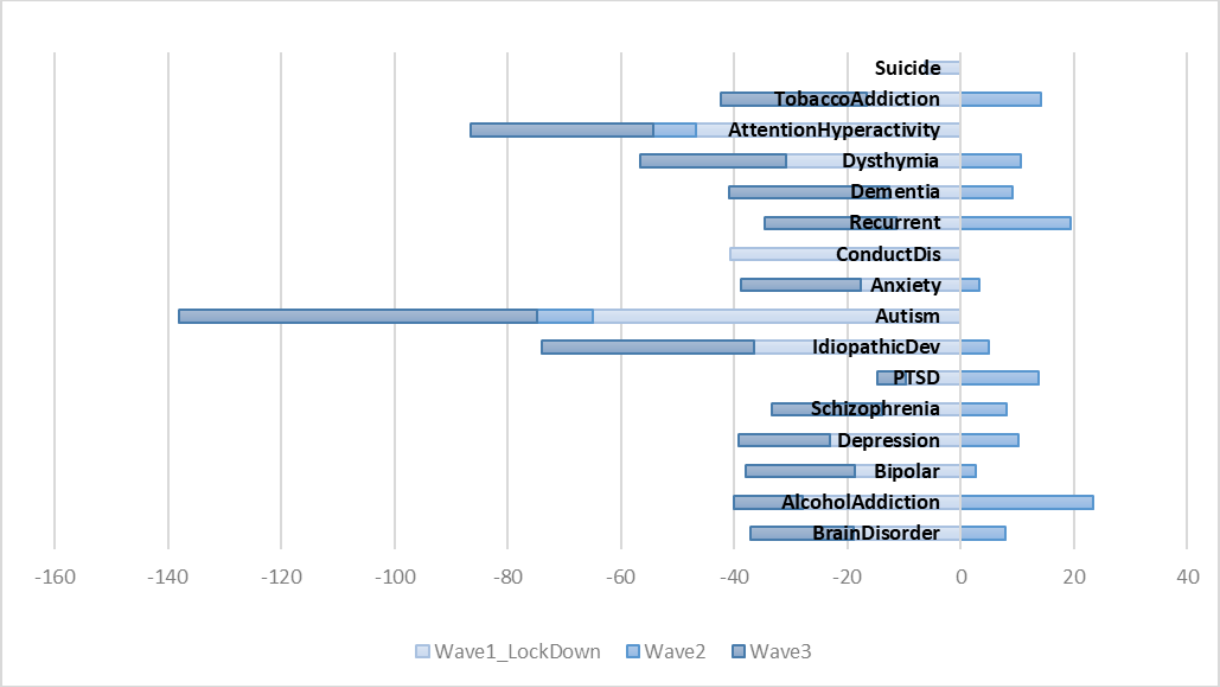

ภาพที่ 9 ผลการเปลี่ยนแปลงการเข้ารับการรักษาพยาบาลที่ได้จากตัวแบบ Baysian Structural Time Series ใน wave ต่างๆ แยกตามกลุ่มโรคสุขภาพจิต

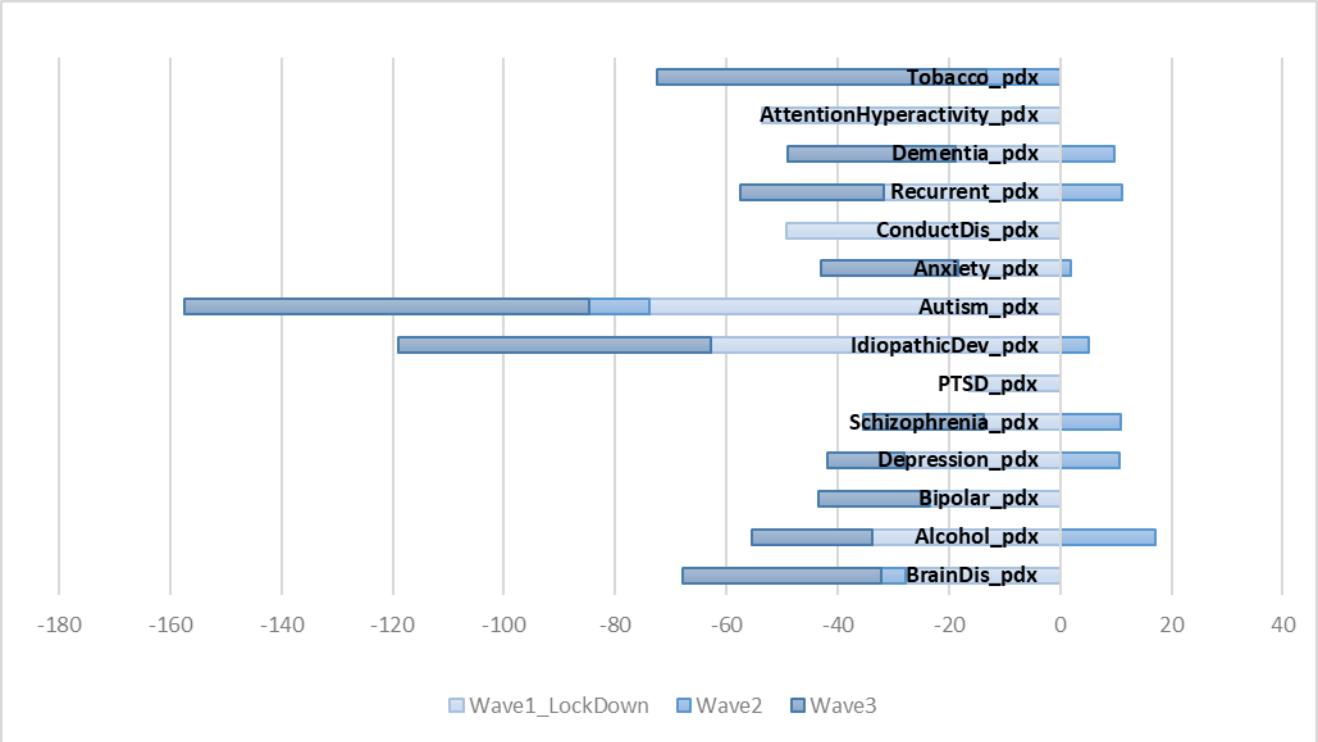

ภาพที่ 10 ผลการเปลี่ยนแปลงการเข้ารับการรักษาพยาบาลที่ได้จากตัวแบบ Baysian Structural Time Series ใน wave ต่างๆ แยกตามกลุ่มโรคสุขภาพจิตที่เป็น PDX

3. ผลการวิเคราะห์โดยใช้ Interupted Time Series

ผลการวิเคราะห์การระบาดระลอกแรก (Wave 1) ค่า Odd Ration ที่ได้แสดงให้เห็นว่า มีการลดลงอย่างมีนัยสำคัญจากการประกาศนโยบายปิดเมือง โดยเฉพาะกลุ่มโรค Autism, Attention Hyperactivity และยังพบว่าการเข้ารับการรักษามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบในช่วงหลังประกาศนโยบายปิดเมืองจนถึงปลายเดือนพฤศจิกายน 2563

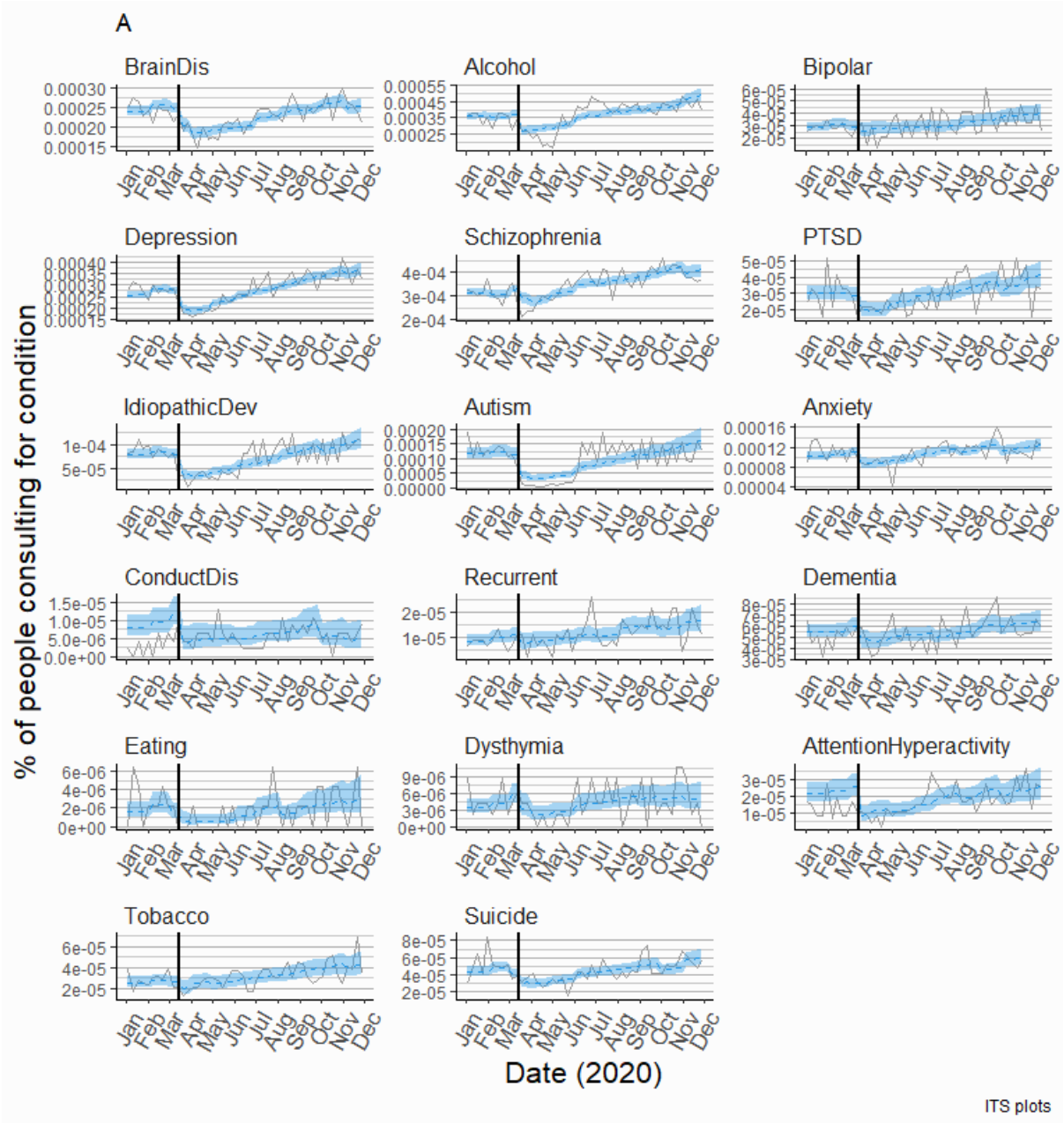

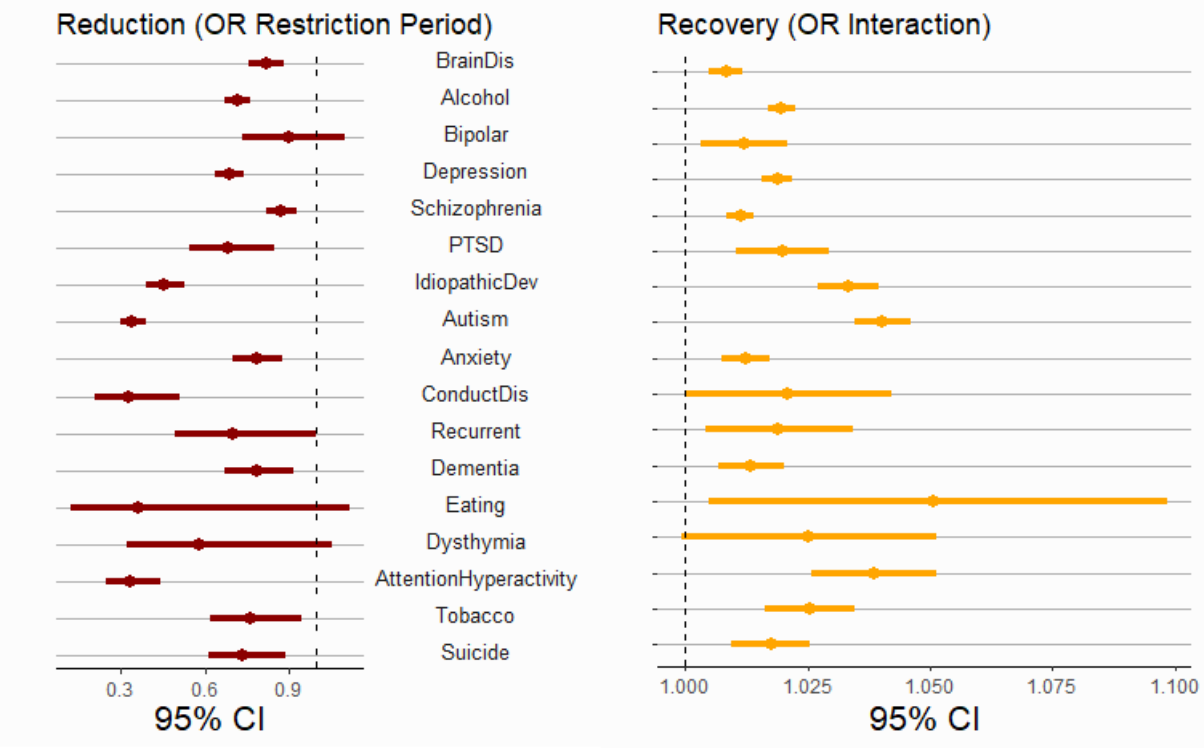

ภาพที่ 11 ผลที่ได้จากตัวแบบ Interupted Time Series

โดยพิจารณาช่วงเริ่มนโยบายปิดเมืองในสัปดาห์ที่ 12 ของปี 2563 จนจบ wave 1 ในเดือนพฤศจิกายน 2563 แยกตามกลุ่มโรคสุขภาพจิต

และเมื่อพิจารณาภาพรวมของผลกระทบจากทั้ง 3 waves ว่า บางกลุ่มโรค เช่น Autism ยังมีแนวโน้มการเข้ารับการรักษาลดลง แต่บางกลุ่มอาการ เช่น Suicide กลับพบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

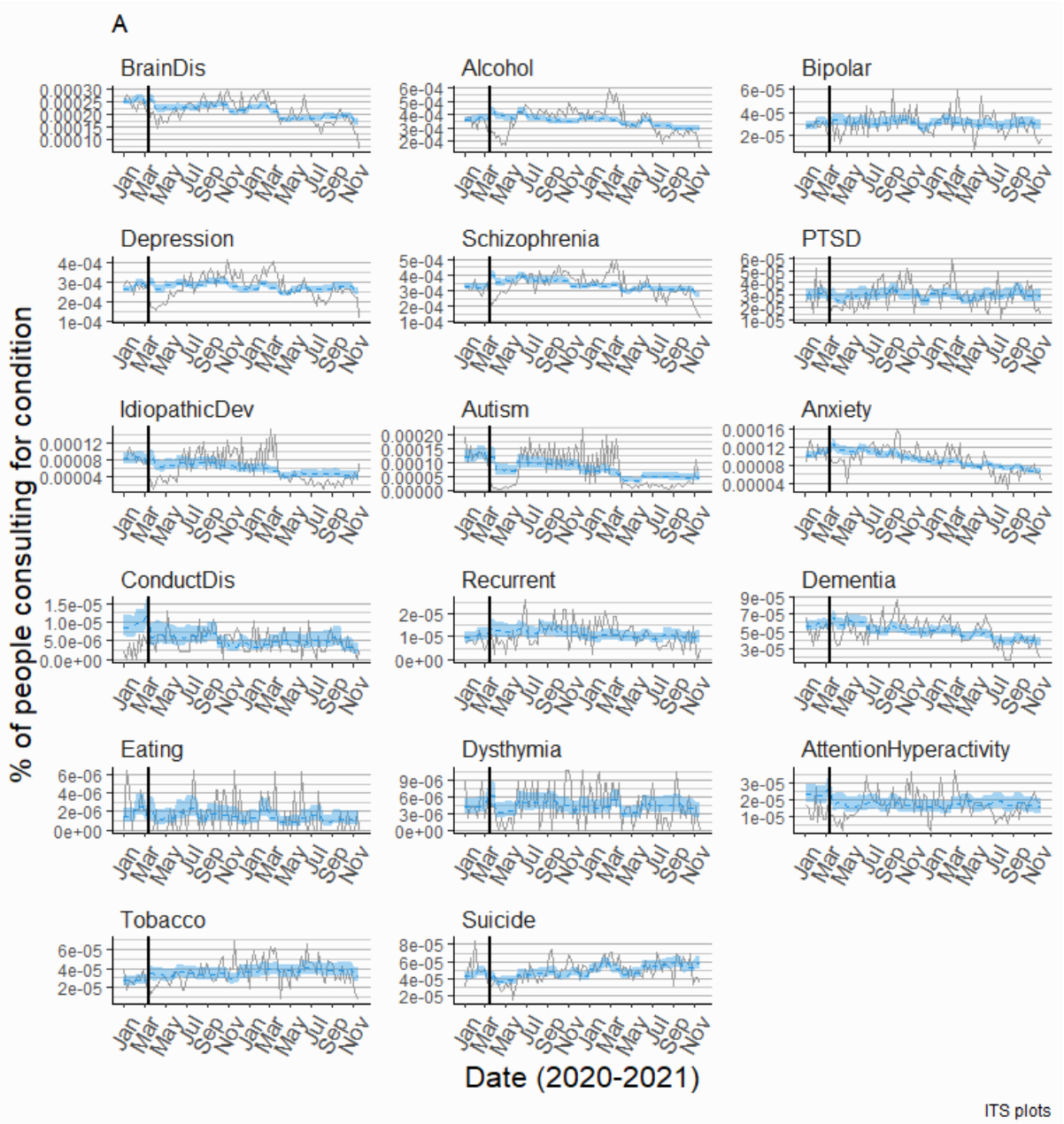
A
BrainDis
Alcohol
Bipolar
Depression
Schizophrenia
PTSD
IdiopathicDev
Autism
Anxiety
ConductDis
Recurrent
Dementia
Eating
Dysthymia
AttentionHyperactivity
Tobacco
Suicide
% of people consulting for condition
Date (2020-2021)
Jan Mar May Jul Sep Nov Jan Mar May Jul Sep Nov

ITS plots

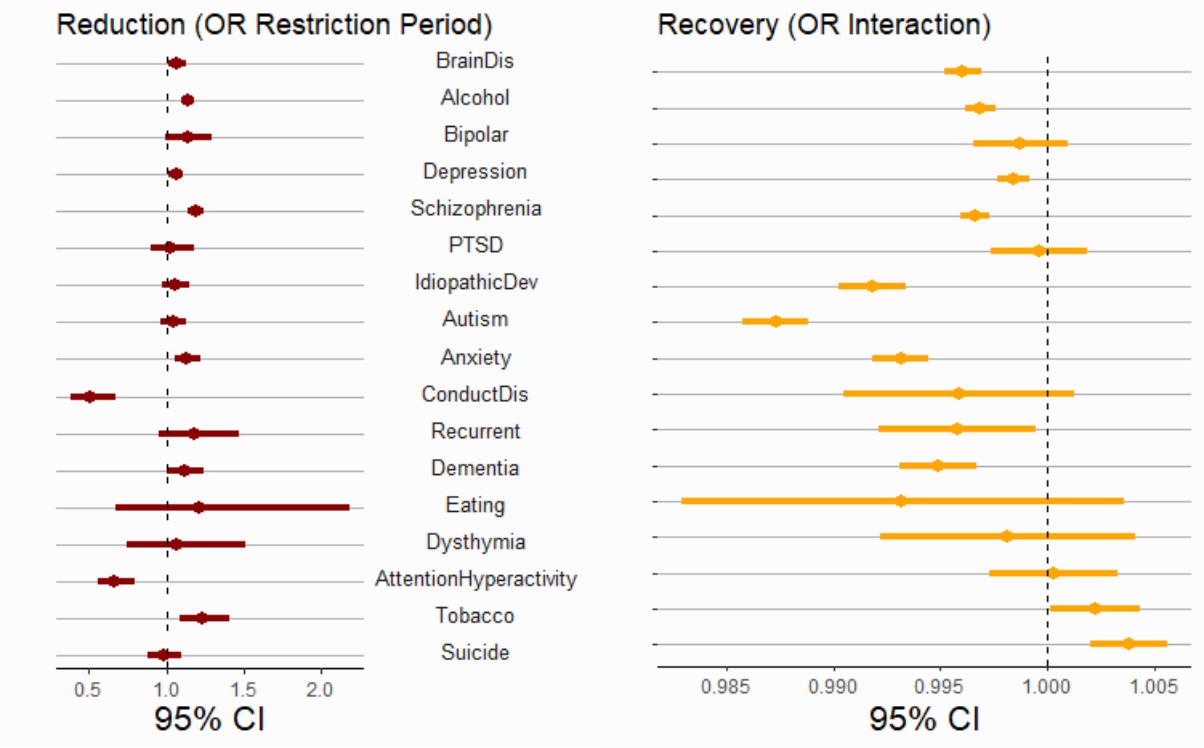

ภาพที่ 12 ผลที่ได้จากตัวแบบ Interupted Time Series โดยพิจารณาตลอดช่วงการระบาดตั้งแต่เริ่มนโยบายปิดเมืองในสัปดาห์ที่ 12 ของปี 2563 จนถึงเดือนพฤศจิกายน 2564 แยกตามกลุ่มโรคสุขภาพจิต

4. การประเมินตัวแปรที่ส่งผลต่อการเข้ารับการรักษาพยาบาลด้วยสาเหตุเกี่ยวข้องกับโรคจิตเวช

ในการประเมินจะใช้ตัวแบบที่แตกต่างกัน 3 ตัวแบบ คือ Logistic Regression, LASSO และ Random Forest แล้วเปรียบเทียบผลที่ได้จากแต่ละตัวแบบ

4.1.ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้ารับการรักษาด้วยกลุ่มโรคสุขภาพจิต ในช่วง wave 1

เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ของแต่ละตัวแบบ ได้ว่า Random Forest .ให้ค่า Accuracy และ AUC สูงที่สุด ในขณะที่ Logistic Regression ให้ค่า Specificity และ Precision สูงสุด

	Method	Accuracy	Sensitivity	Specificity	Precision	Recall	F1	AUC
1:	Logistic	0.9394	0.9982	0.0200	0.9409	0.9982	0.9687	0.6755
2:	Lasso	0.9395	0.9985	0.0164	0.9407	0.9985	0.9688	0.6782
3:	RandomForest	0.9402	0.9998	0.0089	0.9404	0.9998	0.9692	0.8406

ค่า Variable Importance จาก Random Forest พบว่า ตัวแปรที่มีผลต่อการเข้ารับการรักษาด้วยโรคกลุ่มสุขภาพจิตใน wave 1 เป็นผลมาจาก ค่าเฉลี่ยของจำนวนครั้งที่เข้ารับการรักษาใน 365 วันที่ผ่านมา รองลงมาเป็นค่าเฉลี่ยจำนวนวันที่นอนในโรงพยาบาล และตัวแปรพื้นที่ของโรงพยาบาลที่เข้ารับการรักษา (region1)

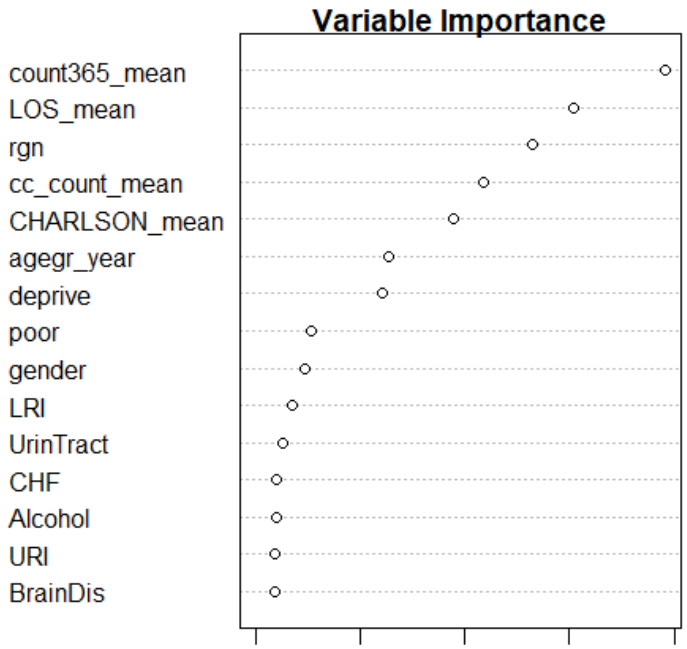

ภาพที่ 14 ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ารับการรักษาด้วยกลุ่มโรคในกลุ่มสุขภาพจิตในช่วง wave 1

ผลจาก LASSO พบว่า ตัวแปรที่พบว่ามีผลต่อการเข้ารับการรักษา ด้วยโรคกลุ่มสุขภาพจิตใน wave 1 ประกอบด้วย กลุ่มอายุ 5-14 ปี ผู้ป่วยที่เคยได้รับบัตรคนจน จำนวนครั้งที่เข้ารับการรักษาใน 365 วันก่อนหน้า, จำนวนโรคร่วม (cc_count), กลุ่มโรคเบาหวาน, ความดันโลหิตสูง, CHF, COPD, โรคทางเดินปัสสาวะ, Brain Disorder, Alcohol และ Schizophrenia

```
69 x 1 sparse Matrix of class "dgCMatrix"
                                s1
(Intercept)          -2.95224043
(Intercept)           .
gender                .
agegr_year15-29       .
agegr_year30-44       .
agegr_year45-59       .
agegr_year5-14       -0.11397536
agegr_year60-69       .
agegr_year70-79       .
agegr_year80UP        .
poor                 -0.47866528
count365_mean         0.39008133
LOS_mean              .
CHARLSON_mean         .
cc_count_mean         0.04866183
rgn1                  .
rgn2                  .
rgn3                  .
rgn4                  .
rgn5                  .
rgn6                  .
rgn7                  .
rgn8                  .
rgn9                  .
rgn10                 .
rgn11                 .
rgn12                 .
rgn14                 .
deprive2              .
deprive3              .
deprive4              .
deprive5              .
deprive6              .
depriveSpecialRGN     .
DiabSTComp            0.29504915
DiabLTComp            0.20075845
LowAmp                .
Hypertension          0.09895966
CHF                   0.09956780
Angina                .
Asthma                .
Dehydration           .
COPD                  0.14119527
BactPneum             .
UrinTract             0.24799044
LowBirthWeight        .
BrainDis              0.01532935
Alcohol               0.09714132
Bipolar               .
Depression            .
Schizophrenia         0.02711327
PTSD                  .
IdiopathicDev         .
Autism                .
Anxiety               .
ConductDis            .
Recurrent             .
Dementia              .
Eating                .
Dysthymia             .
AttentionHyperactivity .
Tobacco               .
Suicide               .
LRI                   .
URI                   .
Influenza             .
Pneumococcal          .
HinfluenzaeB          .
SyncytialVirus        .
```

และผลจาก Logistic Regression

พบตัวแปรที่มีผลต่อการเข้ารับการรักษาด้วยโรคกลุ่มสุขภาพจิต อย่างมีนัยสำคัญ และได้ค่า odd ratio และช่วงความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ดังตาราง

ตารางที่ 2 ค่า Odd Ratio ช่วงความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับนัยสำคัญของตัวแปรต่างๆ ที่มีผลต่อการเข้ารับการรักษาด้วยโรคกลุ่มสุขภาพจิต ในช่วง wave1

Variable	odd	lci	uci	significant
(Intercept)	0.0247	0.0175	0.0348	***
gender	0.9799	0.9515	1.0093	
agegr_year15-29	1.0299	0.9785	1.0839	
agegr_year30-44	0.9963	0.9433	1.0523	
agegr_year45-59	1.0307	0.9795	1.0846	
agegr_year5-14	0.7348	0.6851	0.7881	***
agegr_year60-69	1.0712	1.0133	1.1325	*
agegr_year70-79	1.0864	1.0212	1.1559	**
agegr_year80UP	0.9600	0.8891	1.0366	
poor	0.5064	0.4877	0.5259	***
count365_mean	1.4776	1.4610	1.4945	***
LOS_mean	0.9980	0.9953	1.0006	

Variable	odd	lci	uci	significant
CHARLSON_mean	0.9840	0.9607	1.0080	
cc_count_mean	1.0472	1.0152	1.0802	**
rgn1	1.9804	1.4066	2.7883	***
rgn2	2.2154	1.5709	3.1243	***
rgn3	2.1003	1.4879	2.9647	***
rgn4	2.1588	1.5327	3.0407	***
rgn5	2.0293	1.4412	2.8572	***
rgn6	2.0639	1.4668	2.9043	***
rgn7	2.0698	1.4696	2.9151	***
rgn8	2.1668	1.5390	3.0506	***
rgn9	2.0476	1.4563	2.8791	***
rgn10	2.1561	1.5312	3.0359	***
rgn11	2.1654	1.5374	3.0501	***
rgn12	2.1096	1.4983	2.9703	***
rgn14	1.2219	0.5573	2.6790	
deprive2	1.0014	0.9619	1.0425	
deprive3	1.0430	0.9933	1.0951	.
deprive4	1.0442	0.9971	1.0936	.
deprive5	1.0333	0.9822	1.0870	
deprive6	2.1536	1.5333	3.0248	***
depriveSpecialRGN	1.4419	0.9416	2.2080	.
DiabSTComp	1.5899	1.4328	1.7643	***
DiabLTComp	1.5352	1.2844	1.8348	***
LowAmp	1.3880	1.1704	1.6460	***
Hypertension	1.3977	1.2616	1.5485	***
CHF	1.2434	1.1473	1.3475	***
Angina	1.1445	0.9719	1.3478	
Asthma	1.2261	1.0838	1.3870	**
Dehydration	1.2596	0.5825	2.7237	
COPD	1.3701	1.2496	1.5022	***
BactPneum	1.0207	0.9257	1.1254	
UrinTract	1.4528	1.3693	1.5413	***
LowBirthWeight	1.1245	0.9815	1.2882	.
BrainDis	1.2327	1.1017	1.3792	***
Alcohol	1.3610	1.2494	1.4826	***
Bipolar	1.0761	0.7088	1.6339	
Depression	1.0992	0.9621	1.2559	
Schizophrenia	1.4410	1.2614	1.6462	***
PTSD	1.3105	1.0325	1.6632	*
IdiopathicDev	1.3307	0.9355	1.8928	
Autism	0.6200	0.3066	1.2536	
Anxiety	1.2319	1.0196	1.4885	*
ConductDis	0.5213	0.1217	2.2334	

Variable	odd	lci	uci	significant
Recurrent	1.4358	0.8552	2.4105	
Dementia	1.2356	0.9631	1.5853	.
Eating	1.7572	0.4648	6.6436	
Dysthymia	1.9084	0.9635	3.7800	.
AttentionHyperactivity	1.5421	0.8668	2.7435	
Tobacco	1.0940	0.8141	1.4702	
Suicide	1.1882	0.9989	1.4134	.
LRI	1.0760	1.0293	1.1249	**
URI	1.2307	1.1242	1.3472	***
Influenza	0.9239	0.8187	1.0427	
Pneumococcal	1.0769	0.5565	2.0841	
HinfluenzaeB	0.9869	0.4252	2.2906	
SyncytialVirus	1.0787	0.7392	1.5743	

4.2.ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้ารับการรักษาด้วยกลุ่มโรคสุขภาพจิต ในช่วง wave 2

เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ของแต่ละตัวแบบ ได้ว่า Random Forest .ให้ค่า Accuracy และ AUC สูงที่สุด ในขณะที่ Logistic Regression ให้ค่า Specificity และ Precision สูงสุด

	Method	Accuracy	Sensitivity	Specificity	Precision	Recall	F1	AUC
1:	Logistic	0.9122	0.9975	0.0173	0.9141	0.9975	0.9540	0.6557
2:	Lasso	0.9124	0.9981	0.0140	0.9139	0.9981	0.9541	0.6603
3:	RandomForest	0.9131	0.9994	0.0082	0.9136	0.9994	0.9546	0.7429

ค่า Variable Importance จาก Random Forest พบว่า ตัวแปรที่มีผลต่อการเข้ารับการรักษาด้วยโรคกลุ่มสุขภาพจิตใน wave 2 เป็นผลมาจาก ค่าเฉลี่ยของจำนวนครั้งที่เข้ารับการรักษาใน 365 วันที่ผ่านมา รองลงมาเป็นค่าเฉลี่ยจำนวนวันที่นอนในโรงพยาบาล และตัวแปรพื้นที่ของโรงพยาบาลที่เข้ารับการรักษา (region1) เช่นเดียวกับตัวแปรของ wave 1

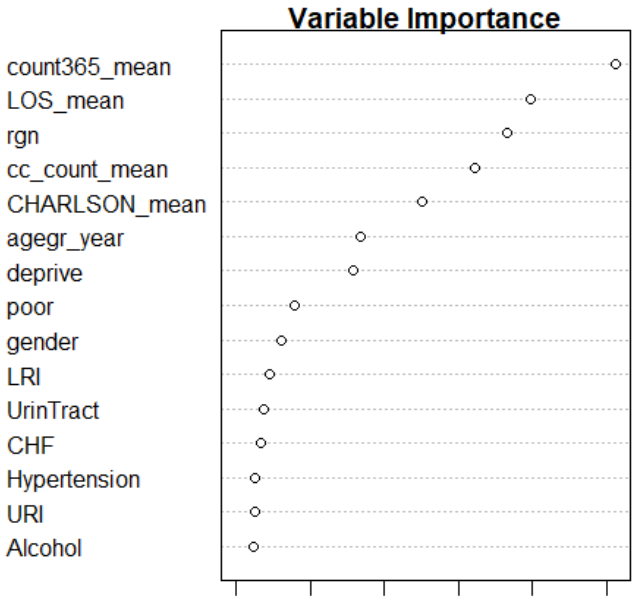

ภาพที่ 15 ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ารับการรักษาด้วยกลุ่มโรคในกลุ่มสุขภาพจิตในช่วง wave 2

ผลจาก LASSO พบว่า ตัวแปรที่พบว่าผลมีต่อการเข้ารับการรักษา ด้วยโรคกลุ่มสุขภาพจิตใน wave 2 ประกอบด้วย กลุ่มอายุ 5-14, 45-59, 60-69 และ 70-79 ปี ผู้ป่วยที่เคยได้รับบัตรคนจน จำนวนครั้งที่เข้ารับการรักษาใน 365 วันก่อนหน้า, จำนวนโรคร่วม (cc_count), กลุ่มโรคเบาหวาน, Low amputation, ความดันโลหิตสูง, CHF, Asthma, COPD, โรคทางเดินปัสสาวะ, Alcohol, Depression, Schizophrenia, PTSD, Tobacco, LRI และ Syncytialvirus

```
69 x 1 sparse Matrix of class "dgCMatrix"
                                    s1
(Intercept)             -2.630952126
(Intercept)              .
gender                   .
agegr_year15-29          .
agegr_year30-44          .
agegr_year45-59          0.001915762
agegr_year5-14          -0.224653316
agegr_year60-69          0.044112941
agegr_year70-79          0.046353365
agegr_year80UP           .
poor                    -0.579453900
count365_mean            0.336907309
LOS_mean                 .
CHARLSON_mean            .
cc_count_mean            0.127648159
rgn1                     .
rgn2                     .
rgn3                     .
rgn4                     .
rgn5                     .
rgn6                     .
rgn7                     .
rgn8                     .
rgn9                     .
rgn10                    .
rgn11                    .
rgn12                    .
rgn14                    .
deprive2                 .
deprive3                 .
deprive4                 .
deprive5                 .
deprive6                 .
depriveSpecialRGN        .
DiabSTComp               0.274432634
DiabLTComp               0.102306699
LowAmp                   0.116577251
Hypertension             0.306274693
CHF                      0.338716275
Angina                   .
Asthma                   0.217906799
Dehydration              .
COPD                     0.184664685
BactPneum                .
UrinTract                0.168979374
LowBirthWeight           .
BrainDis                 .
Alcohol                  0.375129887
Bipolar                  .
Depression               0.264178916
Schizophrenia            0.047720728
PTSD                     0.022008441
IdiopathicDev            .
Autism                   .
Anxiety                  .
ConductDis               .
Recurrent                .
Dementia                 .
Eating                   .
Dysthymia                .
AttentionHyperactivity   .
Tobacco                  0.107215038
Suicide                  .
LRI                      0.016000272
URI                      .
Influenza                .
Pneumococcal             .
HinfluenzaeB             .
SyncytialVirus           0.058019082
```

และผลจาก Logistic Regression พบตัวแปรที่มีผลต่อการเข้ารับการรักษาด้วยโรคกลุ่มสุขภาพจิต อย่างมีนัยสำคัญ และได้ค่า odd ratio และช่วงความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ดังตาราง

ตารางที่ 3 ค่า Odd Ratio ช่วงความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับนัยสำคัญของตัวแปรต่างๆ ที่มีผลต่อการเข้ารับการรักษาด้วยโรคกลุ่มสุขภาพจิต ในช่วง wave2

Variable	odd	lci	uci	significant
(Intercept)	0.0365	0.0269	0.0494	***
gender	0.9812	0.9571	1.0060	
agegr_year15-29	0.9948	0.9516	1.0400	
agegr_year30-44	1.0387	0.9914	1.0882	
agegr_year45-59	1.1650	1.1162	1.2160	***
agegr_year5-14	0.7100	0.6683	0.7543	***
agegr_year60-69	1.2328	1.1767	1.2917	***
agegr_year70-79	1.2505	1.1873	1.3169	***

Variable	odd	lci	uci	significant
agegr_year80UP	1.1001	1.0324	1.1722	**
poor	0.4774	0.4623	0.4931	***
count365_mean	1.3998	1.3853	1.4145	***
LOS_mean	0.9937	0.9912	0.9961	***
CHARLSON_mean	0.9411	0.9216	0.9611	***
cc_count_mean	1.1507	1.1218	1.1803	***
rgn1	1.8984	1.4053	2.5646	***
rgn2	1.8321	1.3537	2.4794	***
rgn3	1.8593	1.3733	2.5174	***
rgn4	1.7231	1.2747	2.3291	***
rgn5	1.8250	1.3505	2.4663	***
rgn6	1.7509	1.2964	2.3648	***
rgn7	1.9555	1.4471	2.6425	***
rgn8	2.0383	1.5088	2.7536	***
rgn9	1.9042	1.4109	2.5701	***
rgn10	1.9203	1.4213	2.5945	***
rgn11	2.0543	1.5201	2.7762	***
rgn12	2.0334	1.5052	2.7470	***
rgn14	1.1243	0.5214	2.4241	
deprive2	1.0028	0.9697	1.0370	
deprive3	1.0025	0.9622	1.0444	
deprive4	0.9918	0.9537	1.0315	
deprive5	1.0316	0.9883	1.0768	
deprive6	1.6698	1.2372	2.2537	***
depriveSpecialRGN	0.9383	0.6297	1.3983	
DiabSTComp	1.5132	1.3790	1.6605	***
DiabLTComp	1.3796	1.1673	1.6306	***
LowAmp	1.4659	1.2636	1.7005	***
Hypertension	1.5258	1.4007	1.6622	***
CHF	1.5102	1.4134	1.6137	***
Angina	1.1813	1.0278	1.3576	*
Asthma	1.5473	1.4013	1.7084	***
Dehydration	0.8865	0.4050	1.9406	
COPD	1.3139	1.2142	1.4219	***
BactPneum	0.9340	0.8574	1.0173	
UrinTract	1.2934	1.2269	1.3635	***
LowBirthWeight	1.3068	1.1679	1.4622	***
BrainDis	1.0723	0.9687	1.1868	
Alcohol	1.6129	1.5057	1.7278	***
Bipolar	1.0439	0.7308	1.4912	
Depression	1.4249	1.2795	1.5869	***
Schizophrenia	1.3621	1.2127	1.5299	***
PTSD	1.5132	1.2409	1.8452	***

Variable	odd	lci	uci	significant
IdiopathicDev	1.3992	1.0251	1.9098	*
Autism	1.9049	1.1875	3.0558	**
Anxiety	1.2105	1.0263	1.4277	*
ConductDis	0.9179	0.3441	2.4484	
Recurrent	1.3306	0.8516	2.0789	
Dementia	0.9795	0.7782	1.2329	
Eating	0.0001	0.0000	2.79E+25	
Dysthymia	1.8792	1.0529	3.3537	*
AttentionHyperactivity	0.9991	0.5620	1.7761	
Tobacco	1.8140	1.4486	2.2715	***
Suicide	1.2598	1.0922	1.4531	**
LRI	1.1239	1.0824	1.1670	***
URI	1.2829	1.1861	1.3876	***
Influenza	0.8447	0.7593	0.9396	**
Pneumococcal	1.0038	0.5595	1.8012	
HinfluenzaeB	0.5354	0.2349	1.2205	
SyncytialVirus	2.3306	1.7840	3.0446	***

4.3.ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้ารับการรักษาด้วยกลุ่มโรคสุขภาพจิต ในช่วง wave 3

เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ของแต่ละตัวแบบ ได้ว่า Random Forest .ให้ค่า Accuracy และ AUC สูงที่สุด ในขณะที่ Logistic Regression ให้ค่า Specificity และ Precision สูงสุด

	Method	Accuracy	Sensitivity	Specificity	Precision	Recall	F1	AUC
1:	Logistic	0.8555	0.9978	0.0082	0.8570	0.9978	0.9220	0.6209
2:	Lasso	0.8557	0.9985	0.0052	0.8567	0.9985	0.9222	0.6106
3:	RandomForest	0.8566	0.9993	0.0063	0.8569	0.9993	0.9227	0.7320

ค่า Variable Importance จาก Random Forest พบว่า ตัวแปรที่มีผลต่อการเข้ารับการรักษาด้วยโรคกลุ่มสุขภาพจิตใน wave 2 เป็นผลมาจาก ค่าเฉลี่ยจำนวนวันที่นอนในโรงพยาบาลรองลงมาเป็นค่าเฉลี่ยของจำนวนครั้งที่เข้ารับการรักษาใน 365 วัน ที่ผ่านมา และตัวแปรพื้นที่ของโรงพยาบาล ที่เข้ารับการรักษา (region1) โดยมีการสลับลำดับต่างจากตัวแปรของ wave 1 และ wave 2

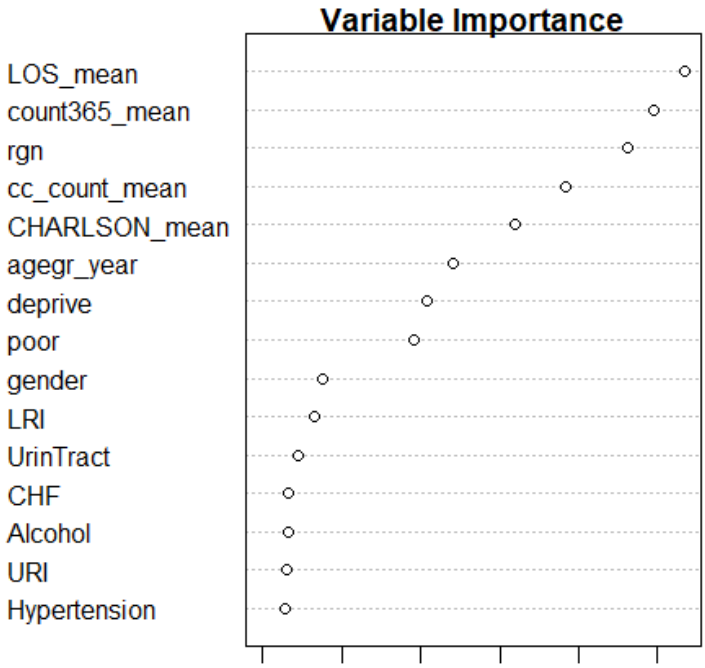

ภาพที่ 16 ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ารับการรักษาด้วยกลุ่มโรคในกลุ่มสุขภาพจิตในช่วง wave 3

ผลจาก LASSO พบว่า ตัวแปรที่พบว่ามีผลต่อการเข้ารับการรักษา ด้วยโรคกลุ่มสุขภาพจิตใน wave 3 ประกอบด้วย กลุ่มอายุ 5-14, 60-69 และ 80 ปีขึ้นไป ผู้ป่วยที่เคยได้รับบัตรคนจน จำนวนครั้งที่เข้ารับการรักษาใน 365 วันก่อนหน้า, จำนวนโรคร่วม (cc_count), เขตสุขภาพที่ 3 และ 12, กลุ่มโรคเบาหวาน, Low amputation, ความดันโลหิตสูง, CHF, โรคทางเดินปัสสาวะ, Alcohol, Depression, Schizophrenia, PTSD, Anxiety, LRI, Suiside และ Influenza

```
69 x 1 sparse Matrix of class "dgCMatrix"
                                s1
(Intercept)           -1.87614223
(Intercept)            .
gender                 .
agegr_year15-29        .
agegr_year30-44        .
agegr_year45-59        .
agegr_year5-14        -0.28652884
agegr_year60-69        0.01613037
agegr_year70-79        .
agegr_year80UP        -0.14621550
poor                  -0.71357724
count365_mean          0.22879726
LOS_mean               .
CHARLSON_mean          .
cc_count_mean          0.10218197
rgn1                   .
rgn2                   .
rgn3                  -0.03072182
rgn4                   .
rgn5                   .
rgn6                   .
rgn7                   .
rgn8                   .
rgn9                   .
rgn10                  .
rgn11                  .
rgn12                  0.04177003
rgn14                  .
deprive2               .
deprive3               .
deprive4               .
deprive5               .
deprive6               .
depriveSpecialRGN      .
DiabSTComp             0.35744842
DiabLTComp             0.16228248
LowAmp                 0.29072869
Hypertension           0.19371370
CHF                    0.23011514
Angina                 .
Asthma                 .
Dehydration            .
COPD                   .
BactPneum              .
UrinTract              0.24096760
LowBirthWeight         .
BrainDis               .
Alcohol                0.39501724
Bipolar                .
Depression             0.13527913
Schizophrenia          0.01546086
PTSD                   0.23165929
IdiopathicDev          .
Autism                 .
Anxiety                0.07327700
ConductDis             .
Recurrent              .
Dementia               .
Eating                 .
Dysthymia              .
AttentionHyperactivity .
Tobacco                .
Suicide                0.16368705
LRI                   -0.12343015
URI                    .
Influenza             -0.08001051
Pneumococcal           .
HinfluenzaeB           .
SyncytialVirus         .
```

และผลจาก Logistic Regression พบตัวแปรที่มีผลต่อการเข้ารับการรักษาด้วยโรคกลุ่มสุขภาพจิต อย่างมีนัยสำคัญ และได้ค่า odd ratio และช่วงความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ดังตาราง

ตารางที่ 4 ค่า Odd Ratio ช่วงความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับนัยสำคัญของตัวแปรต่างๆ ที่มีผลต่อการเข้ารับการรักษาด้วยโรคกลุ่มสุขภาพจิต ในช่วง wave3

Variable	odd	lci	uci	significant
(Intercept)	0.0887	0.0698	0.1127	***
gender	0.9923	0.9728	1.0121	
agegr_year15-29	1.0996	1.0636	1.1367	***
agegr_year30-44	1.0667	1.0292	1.1056	***
agegr_year45-59	1.0895	1.0533	1.1269	***
agegr_year5-14	0.7203	0.6880	0.7541	***
agegr_year60-69	1.1155	1.0744	1.1582	***
agegr_year70-79	1.0296	0.9863	1.0747	
agegr_year80UP	0.7991	0.7561	0.8446	***
poor	0.4461	0.4346	0.4580	***

Variable	odd	lci	uci	significant
count365_mean	1.2682	1.2561	1.2804	***
LOS_mean	1.0000	0.9985	1.0015	
CHARLSON_mean	0.9602	0.9441	0.9766	***
cc_count_mean	1.1454	1.1214	1.1699	***
rgn1	1.6357	1.2901	2.0738	***
rgn2	1.5541	1.2240	1.9731	***
rgn3	1.3743	1.0815	1.7463	**
rgn4	1.5385	1.2130	1.9514	***
rgn5	1.6495	1.3008	2.0916	***
rgn6	1.5551	1.2270	1.9710	***
rgn7	1.6007	1.2622	2.0300	***
rgn8	1.6181	1.2761	2.0518	***
rgn9	1.5224	1.2016	1.9290	***
rgn10	1.5290	1.2057	1.9390	***
rgn11	1.6604	1.3093	2.1057	***
rgn12	1.7786	1.4030	2.2547	***
rgn14	1.9941	1.2127	3.2789	**
deprive2	1.0099	0.9832	1.0374	
deprive3	1.0193	0.9864	1.0534	
deprive4	1.0190	0.9877	1.0513	
deprive5	1.0330	0.9982	1.0689	.
deprive6	1.4749	1.1633	1.8700	**
depriveSpecialRGN	1.0057	0.7452	1.3573	
DiabSTComp	1.6063	1.4799	1.7434	***
DiabLTComp	1.3705	1.1814	1.5898	***
LowAmp	1.5835	1.3928	1.8003	***
Hypertension	1.3624	1.2612	1.4716	***
CHF	1.3637	1.2824	1.4502	***
Angina	1.1982	1.0601	1.3543	**
Asthma	1.0984	0.9979	1.2091	.
Dehydration	1.0934	0.5805	2.0592	
COPD	1.1780	1.0928	1.2700	***
BactPneum	1.0247	0.9467	1.1091	
UrinTract	1.3798	1.3190	1.4435	***
LowBirthWeight	1.3032	1.1931	1.4235	***
BrainDis	1.1008	1.0046	1.2062	*
Alcohol	1.5630	1.4738	1.6576	***
Bipolar	1.0383	0.7710	1.3982	
Depression	1.2144	1.1030	1.3371	***
Schizophrenia	1.1623	1.0522	1.2839	**
PTSD	1.5517	1.3186	1.8261	***
IdiopathicDev	1.1096	0.8473	1.4531	
Autism	1.0670	0.6863	1.6587	

Variable	odd	lci	uci	significant
Anxiety	1.3264	1.1545	1.5238	***
ConductDis	0.6526	0.2808	1.5164	
Recurrent	0.9983	0.6720	1.4832	
Dementia	1.0010	0.8171	1.2263	
Eating	2.0004	0.5364	7.4601	
Dysthymia	1.9129	1.1121	3.2903	*
AttentionHyperactivity	2.1237	1.4304	3.1531	***
Tobacco	1.2240	0.9895	1.5142	.
Suicide	1.3196	1.1756	1.4813	***
LRI	0.8301	0.8029	0.8581	***
URI	1.0991	1.0271	1.1762	**
Influenza	0.7940	0.7207	0.8747	***
Pneumococcal	0.6415	0.3615	1.1383	
HinfluenzaeB	0.9839	0.5229	1.8512	
SyncytialVirus	0.9845	0.7195	1.3471	

เมื่อเปรียบเทียบ odd ratio จาก Logistic Regression ของแต่ละตัวแปรในแต่ละ wave ได้ดังนี้

ตารางที่ 5 ค่า Odd Ratio และระดับนัยสำคัญของตัวแปรต่างๆ ที่มีผลต่อการเข้ารับการรักษาด้วยโรคกลุ่มสุขภาพจิต เปรียบเทียบผลในแต่ละช่วงของการระบาด

Variable	ODD - Wave 1	ODD - Wave 2	ODD - Wave 3
gender	Not Sigificant	Not Sigificant	Not Sigificant
agegr_year15-29	Not Sigificant	Not Sigificant	Not Sigificant
agegr_year30-44	Not Sigificant	Not Sigificant	Not Sigificant
agegr_year45-59	Not Sigificant	1.165	1.2619
agegr_year5-14	0.7348	0.71	0.5149
agegr_year60-69	1.0712	1.2328	1.3385
agegr_year70-79	1.0864	1.2505	1.3996
agegr_year80UP	Not Sigificant	1.1001	Not Sigificant
poor	0.5064	0.4774	0.6193
count365_mean	1.4776	1.3998	1.57
LOS_mean	Not Sigificant	0.9937	1.0047
CHARLSON_mean	Not Sigificant	0.9411	1.0976
cc_count_mean	1.0472	1.1507	1.1858
rgn1	1.9804	1.8984	2.7952
rgn2	2.2154	1.8321	3.6342
rgn3	2.1003	1.8593	2.9868
rgn4	2.1588	1.7231	2.4845
rgn5	2.0293	1.825	2.6837
rgn6	2.0639	1.7509	2.6509
rgn7	2.0698	1.9555	2.6933

Variable	ODD - Wave 1	ODD - Wave 2	ODD - Wave 3
rgn8	2.1668	2.0383	3.3007
rgn9	2.0476	1.9042	2.9323
rgn10	2.1561	1.9203	2.8188
rgn11	2.1654	2.0543	2.895
rgn12	2.1096	2.0334	2.7245
rgn14	Not Sigificant	Not Sigificant	16.6299
deprive2	Not Sigificant	Not Sigificant	Not Sigificant
deprive3	1.043	Not Sigificant	1.283
deprive4	1.0442	Not Sigificant	1.1637
deprive5	Not Sigificant	Not Sigificant	1.3887
deprive6	2.1536	1.6698	3.2193
depriveSpecialRGN	1.4419	Not Sigificant	Not Sigificant
DiabSTComp	1.5899	1.5132	1.7627
DiabLTComp	1.5352	1.3796	Not Sigificant
LowAmp	1.388	1.4659	1.9554
Hypertension	1.3977	1.5258	1.5094
CHF	1.2434	1.5102	1.4847
Angina	Not Sigificant	1.1813	Not Sigificant
Asthma	1.2261	1.5473	1.4431
Dehydration	Not Sigificant	Not Sigificant	Not Sigificant
COPD	1.3701	1.3139	1.5602
BactPneum	Not Sigificant	Not Sigificant	1.2923
UrinTract	1.4528	1.2934	1.8768
LowBirthWeight	1.1245	1.3068	2.0701
BrainDis	1.2327	Not Sigificant	1.6424
Alcohol	1.361	1.6129	1.5182
Bipolar	Not Sigificant	Not Sigificant	2.143
Depression	Not Sigificant	1.4249	1.3696
Schizophrenia	1.441	1.3621	1.4765
PTSD	1.3105	1.5132	Not Sigificant
IdiopathicDev	Not Sigificant	1.3992	Not Sigificant
Autism	Not Sigificant	1.9049	Not Sigificant
Anxiety	1.2319	1.2105	Not Sigificant
ConductDis	Not Sigificant	Not Sigificant	Not Sigificant
Recurrent	Not Sigificant	Not Sigificant	Not Sigificant
Dementia	1.2356	Not Sigificant	1.5456
Eating	Not Sigificant	Not Sigificant	Not Sigificant
Dysthymia	1.9084	1.8792	Not Sigificant
AttentionHyperactivity	Not Sigificant	Not Sigificant	4.4421
Tobacco	Not Sigificant	1.814	Not Sigificant
Suicide	1.1882	1.2598	1.8451
LRI	1.076	1.1239	1.428
URI	1.2307	1.2829	Not Sigificant

Variable	ODD - Wave 1	ODD - Wave 2	ODD - Wave 3
Influenza	Not Sigificant	0.8447	Not Sigificant
Pneumococcal	Not Sigificant	Not Sigificant	Not Sigificant
HinfluenzaeB	Not Sigificant	Not Sigificant	Not Sigificant
SyncytialVirus	Not Sigificant	2.3306	Not Sigificant

ข้อค้นพบที่สำคัญ

ลักษณะผู้นอนโรงพยาบาลในกลุ่มโรคจิตเวชในช่วงระบาด COVID-19

ผู้ป่วยเหล่านี้มานอนโรงพยาบาลด้วยสาเหตุใดบ้าง อะไรคือลักษณะของประชากรเหล่านี้

ลักษณะทาง demographics

ประชากรกลุ่มผู้ใหญ่และกลุ่มผู้สูงอายุมี Odd ในการเข้ารับการรักษาพยาบาลที่สูงขึ้นตามระยะเวลาการระบาด COVID-19 และมี Odd ในการนอนโรงพยาบาลด้วยสาเหตุกลุ่มจิตเวช เพิ่มขึ้นตามระยะเวลาระบาด COVID-19

Variable	ODD - Wave 1	ODD - Wave 2	ODD - Wave 3
gender	Not Sigificant	Not Sigificant	Not Sigificant
agegr_year15-29	Not Sigificant	Not Sigificant	Not Sigificant
agegr_year30-44	Not Sigificant	Not Sigificant	Not Sigificant
agegr_year45-59	Not Sigificant	1.165	1.2619
agegr_year5-14	0.7348	0.71	0.5149
agegr_year60-69	1.0712	1.2328	1.3385
agegr_year70-79	1.0864	1.2505	1.3996
agegr_year80UP	Not Sigificant	1.1001	Not Sigificant

สถานะสุขภาพประชากร

กลุ่มประชากรที่มีสถานะสุขภาพ

Variable	ODD - Wave 1	ODD - Wave 2	ODD - Wave 3
count365_mean	1.4776	1.3998	1.57
LOS_mean	Not Sigificant	0.9937	1.0047
CHARLSON_mean	Not Sigificant	0.9411	1.0976
cc_count_mean	1.0472	1.1507	1.1858

ลักษณะทาง SES

กลุ่มผู้ประวัติขึ้นทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ มี Odd ในนอนโรงพยาบาลด้วยสาเหตุทางจิตเวชน้อยกว่ากลุ่มประชากรปกติ ในทั้ง 3 waves โดยพบค่า Odd ในการนอนโรงพยาบาลสูงสุดใน wave 3 (Odd อยู่ในช่วง 0.50-0.61)

พื้นที่อยู่อาศัยส่งผลต่อการเข้ารับการรักษาบริการหรือไม่

ไม่พบความแตกต่างของการนอนโรงพยาบาลด้วยสาเหตุกลุ่มโรคจิตเวชตามเขตสุขภาพเมื่อทำการศึกษา อย่างไรก็ตามจะพบ Odd ในการนอนโรงพยาบาลด้วยสาเหตุกลุ่มโรคจิตเวชที่สูงกว่าใน wave 3 เมื่อเปรียบเทียบกับ Odd ใน wave 1 และ 2 ซึ่งเป็นแบบแผนเดียวกันในทุกเขตสุขภาพ

เมื่อพิจารณา Odd ratio ของพื้นที่จำแนกตามตัวชี้วัดความด้อยโอกาสตามพื้นที่ (deprivation index) พบ Odd ratio ในการนอนโรงพยาบาลสูงสุดในช่วง wave ที่ 3 ของพื้นที่ deprivation index เท่ากับ 5 ที่ 1.38 ภาพรวมพบว่ากลุ่มพื้นที่ที่มี deprivation index เท่ากับ 3 หรือ 4 มีค่า significant ที่ wave 3 หรือ 5 พื้นที่กรุงเทพมหานครมี Odd ในการเข้ารับการรักษาพยาบาลด้วยโรคกลุ่มจิตเวชสูงกว่าประชากรในพื้นที่ซึ่งมีความด้อยโอกาสต่ำสุด ในทั้ง 3 waves

ลักษณะความเจ็บป่วยของผู้นอนโรงพยาบาลด้วยสาเหตุทางจิตเวช

จาก 35 กลุ่มอาการที่ทำการศึกษา พบ Odd ในการนอนโรงพยาบาลในแต่ละ wave ที่แตกต่างกัน โดยภาพรวมพบว่ากลุ่มโรคเรื้อรังมีผลกระทบต่อการนอนโรงพยาบาลด้วยกลุ่มโรคจิตเวชที่แตกต่างกัน โดยภาพรวมพบว่าการเจ็บป่วยด้วยโรคในกลุ่ม ACSCs ส่งผลต่อการเพิ่ม Odd ในการนอนโรงพยาบาลด้วยกลุ่มโรคจิตเวช ความเจ็บป่วยด้วยโรคในกลุ่มจิตเวช ส่งผลส่วนใหญ่มีผลเพิ่ม Odd ratio ในบาง wave โดยเฉพาะ wave ที่ 2 โดยมี 3 โรคที่พบการเพิ่มของ Odd ratio อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ การเสพติดแอลกอฮอลล์ Schizophrenia และการฆ่าตัวตาย โดย Odd ratio ของการฆ่าตัวตายเพิ่มขึ้นตามระยะเวลาการระบาดของ COVID-19 (Odd ratio เท่ากับ 1.18, 1.25 และ 1.84 สำหรับ wave ที่ 1-3 ตามลำดับ)

<u>สรุปผลการศึกษา</u>ที่สำคัญ

1. การนอนโรงพยาบาลด้วยสาเหตุโรคทางจิตเวชโดยรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับระยะเวลาเดียวกัน ผู้ป่วยมีค่าเฉลี่ยการนอนโรงพยาบาลที่สั้นลง และมีแนวโน้มการนอนโรงพยาบาลด้วยอาการที่หนักขึ้น
2. ผลการเปรียบเทียบการนอนโรงงพยาบาลเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนที่ควรจะเป็น พบว่าสถานการณ์ระบาด COVID-19 ส่งผลกระทบต่อสภาวะสุขภาพจิตประชากรไทย ผลกระทบจากการปิดเมืองส่งผลต่อการลดการใช้บริการสุขภาพของผู้ป่วยสุขภาพจิตแบบผู้ป่วยใน จากมาตรการทางสังคมและสาธารณสุขของประเทศ ภายหลังจากข้อจำกัดในการเข้าถึงการรับบริการระยะสั้นดังกล่าว พบอัตราการนอนโรงพยาบาลมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นภายหลังจากการปิดเมือง อย่างไรก็ตามอัตราการนอน

โรงพยาบาลลดลงจากแนวโน้มเดิมอย่างมีนัยสำคัญอีกครั้งในช่วงของการระบาดสายพันธุ์เดลตาใน wave 3

3. การเพิ่ม/ลดของการใช้บริการสุขภาพในกลุ่มจิตเวชมีความแตกต่างกันไปตามโรคเฉพาะ โดยเมื่อพิจารณาภาพรวมของทั้งสามระยะของการระบาด ในภาพรวมจะพบการลดลงของการใช้บริการยกเว้นอัตราการนอนโรงพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับการฆ่าตัวตาย
4. ลักษณะประชากรที่ต้องมีการให้ความสำคัญในการออกแบบมาตรการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิตในช่วงสถานการณ์ระบาด COVID-19 มีดังต่อไปนี้
    a. กลุ่มประชากรผู้สูงตั้งแต่อายุ 60 ปีขึ้นไป อย่างไรก็ตามจำเป็นต้องพิจารณาประเมินการเข้าถึงบริการสุขภาพของประชากรกลุ่มเด็กถึงกลุ่มวัยรุ่น
    b. กลุ่มผู้มีโรคร่วมในกลุ่มโรคเรื้อรังและผู้มีประวัตินอนโรงพยาบาลบ่อยในช่วงปีที่ผ่านมา
    c. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมมีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพจิต
5. ปัญหาการฆ่าตัวตายเป็นปัญหาที่ควรมีมาตรการเฝ้าระวังอย่างเข้มงวด พิจารณาจากแนวโน้มการนอนโรงพยาบาลที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และพบผลกระทบสูงสุดใน wave 3 ซึ่งประชาชนอยู่กับวิกฤติการระบาด COVID-19 มาเป็นระยะเวลานาน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตอบโต้สถานการณ์ COVID-19 ควรบูรณาการงานด้านสุขภาพจิตเข้ากับการออกแบบมาตรการตอบโต้สถานการณ์ระบาด COVID-19 และคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพจิตในการออกแบบมาตรการของหน่วยงาน
2. สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณามาตรการหรือการออกแบบสิทธิประโยชน์ในการผสมผสานการให้บริการผู้ป่วยจิตเวช ควบคู่กับการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง (Integrated care approach)
3. กระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดกระบวนการติดตามและประเมินประสิทธิภาพของมาตรการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิตในทุกระดับ รวมถึงการเข้าถึงบริการสุขภาพจิตที่สำคัญ
4. การเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของการนอนโรงพยาบาลด้วยสาเหตุการฆ่าตัวตาย ภาวะป่วยทางจิตจากเหตุการณ์รุนแรง (PTSD) และโรคซึมเศร้าเป็นสัญญาณที่สำคัญซึ่งสะท้อนถึงปัญหาสุขภาพจิตซึ่งอาจเป็นผลกระทบทางตรงที่เกิดจากมาตรการปิดเมืองหรือเป็นผลกระทบทางอ้อมที่เกิดจากการปัญหาเศรษฐกิจและสังคมซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องเฝ้าระวัง หน่วยงานสนับสนุนทุนวิจัยควร สนับสนุนศึกษาผลกระทบจากสถานการณ์ระบาด COVID-19 ในระยะยาว เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอุปสงค์และอุปทานของการใช้บริการสุขภาพจิต จากการอยู่กับ COVID-19 มาเป็นระยะเวลานานกว่า 1 ปี มาตรการทางสังคม รวมถึงสถานการณ์เศรษฐกิจที่แย่ลงอย่างต่อเนื่อง ปัจจัยนี้มีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อการเพิ่มอุบัติการณ์เกิดโรคทางจิตเวชอย่างมีนัยสำคัญ